

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Український Народний Союз, видавець „Свободи“, святкує своє 125-річчя

Рік 126, ЧИСЛО 44, П'ЯТНИЦЯ, 1 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ

1893

Vol. 126, No. 44, FRIDAY, NOVEMBER 1, 2019

\$2.00

Урочище Сандармох: Україна пам'ятає

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – В ці дні Україна поминає чергові трагічні роковини початку розстрілів української культурної, наукової та політичної еліти в карельському урочищі Сандармох – тих, кого називають „Розстріляним Відродженням“.

Урочище Сандармох стало одним із сумних символів Великого терору розпочатого сталінсько-комуністичним режимом у 1937 році. Менше ніж за тиждень органи Народного комісаріату внутрішніх справ (НКВС) знищили 10 тис. людей. Ці масові розстріли приурочили до 20-річчя так званої „Жовтневої революції“. Тіла розстріляних скидали у ями. Загалом на цій території в 10 квадратних кілометрів виявили понад 200 таких ям.

У документах радянських спецслужб ця місцевість зазначена як „обычное место расстрелов“. 82 років тому там розстріляли близько 7,000 людей 60 національностей і дев'ять релігійних конфесій. Серед них понад 677 українців. Найбільшу групу в'язнів – 1,111 осіб – розстріляли з 27 жовтня по 4 листопада 1937 року. Серед них, приречених на смерть тодішніх громадян СРСР були й 290 українців.

Найбільше розстрілів випало на перші дні листопада. 3 листопада було розстріляно 134 особи, всі, як зазначалося у „розстрільних списках“ – „українські буржуазні націоналісти“... Таким чином, лише за один день поліг майже весь цвіт української нації початку ХХ ст. Кожен із загиблих був не тільки визначним фахівцем у своїй царині, але й видатною особистістю, постаттю „ренесансних“ масштабів.

Серед них – засновник нового українського театру Лесь Курбас; Валер'ян Підмогильний – один із найталановитіших українських прозаїків; Микола Куліш – драматург, громадський і освітянський діяч, газетяр, редактор; Микола Зеров – провідник „неоклясиків“, надзвичайно тонкий науковець, поет, перекладач західноєвропейської та античної літератури; Матвій Яворський – історик, політичний діяч, академік Всеукраїнської Академії Наук; Володимир Чехівський – український політик, громадський діяч, прем'єр-міністр УНР, один із засновників Української Автокефальної Православної Церкви; українські політичні діячі періоду незалежної Української республіки, орієнтовані на незалежність України, такі як члени петлюрівського уряду Антін Владиславович Крушельницький (з сім'єю), Аркадій Барбар, офіцери Української Галицької Армії та багато інших.

Усі були молоді, в розквіті сил, переважно 36-50-ти років. Їхні обірвані життя – не лише на кривавих руках садиста капітана

(Закінчення на стор. 19)

Громада святкувала 75-ліття ЗУАДК

Ігор Мірчук

ДЖЕНКІНТАВН, Пенсильванія. – Серед українських організацій Америки почесне місце належить Злученому Українському Американському Допомоговому Комітетові (ЗУАДК), якого українці в США в розмовах люб'язно називають „ЗУДАК“. Це – та суспільно-харитативна установа, яка в непевних повоєнних роках уможливила десятки тисячам українських утікачів переселитись з біженських таборів в Німеччині та Австрії до Америки.

До їх числа входило багато провідних діячів українського життя на рідних землях і велика кількість палкої патріотичної молоді, на яких чигала Москва, знаючи, що скільки ударів не завдала б вона українському народові під своєю окупацією, політична еміграція не

(Закінчення на стор. 14)

Співголови 75-літнього ювілейного комітету ЗУАДК-у Мирослава Мазурок Гил і Христя Харина Сенік нагороджують голову ЗУАДК-у д-р Ларису Лозинську Київ (праворуч) за її 23-літнє головування організації. (Фото: Стефан Фартушок)

Предстоятель ПЦУ Епіфаній зустрівся з держсекретарем США

Радіо Свобода

Предстоятель Православної Церкви України Митрополит Епіфаній 23 жовтня в рамках своєї першої візити до США зустрівся із Державним Секретарем США Майком Помпео, повідомляє прес-служба ПЦУ.

„Предстоятель Православної Церкви Укра-

їни відзначив, що в Україні вдячні за багаторічну солідарність та високо цінують надійну двопартійну підтримку Сполучених Штатів Америки, що є надзвичайно важливим для зміцнення незалежності України. Митрополит Епіфаній висловив сподівання, що Вашингтон

(Закінчення на стор. 7)

Предстоятель ПЦУ Митрополит Київський і Всієї України Епіфаній під час зустрічі з Державним Секретарем США Майком Помпео у Вашингтоні 23 жовтня. (Фото: romisna.info)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Розпочалося розведення військ

МАРІЮПОЛЬ. – Розведення військ у Золотому розпочалося 29 жовтня, повідомив Міністер закордонних справ України Вадим Пристайко. Цей процес відбувається під контролем Спеціальної моніторингової місії (СММ) Організації з Безпеки і Співробітництва в Європі (ОБСЕ), яка має офіційно зафіксувати таке розведення, вказав міністр. „Так, було домовлено з ними, що вони мають підготуватися, провести більше нарядів, поставити відео, щоб побачити цей процес відведення, перевірити і доповісти нам і Росії, Німеччині і Франції, що відведення завершилося”, – зазначив міністр. За словами В. Пристайки, українська сторона не втручається у процес контролю відведення військ, оскільки хоче, щоб цей процес був „абсолютно невідчужуваний і прозорий, як вони це роблять”. В. Пристайко зазначив, що „У Золотому останній обстріл був 18 жовтня, за запевненням СММ, тобто 10 днів тому. Сім днів ми витримали, передали СММ, що ми готові, дали їм день на підготовку і починаємо розведення. Далі буде Петрівське”. Про початок із 7 жовтня розведення сил і засобів біля Петрівського Донецької області і Золото-4 Луганської області домовилися 1 жовтня в Мінську учасники Тристоронньої контактної групи щодо мирного врегулювання ситуації на сході України. Але, як повідомив міністр закордонних справ України, це розведення були змушені відкласти через порушення російськими гібридними силами режиму припинення вогню в цих місцевостях. (Радіо Свобода)

■ Зеленський про інвестиції у малі міста

МАРІЮПОЛЬ. – Президент України Володимир Зеленський запевнив міжнародних партнерів, що готовий захистити інвестиції та закликав вкладати у розвиток невеликих населених пунктів. Про це він сказав під час зустрічі 29 жовтня з віце-президентом Міжнародної фінансової корпорації Джорджиною Бейкер, директором Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України Сату Кахконен і керівником регіонального представництва Міжнародної фінансової корпорації в Україні, Білорусі та Молдові Джейсоном Пелмаром у Маріюполі в рамках інвестиційного форуму. „Ми вдячні Світовому банку та Міжнародній фінансовій корпорації за допомогу з імплементацією реформ. Ви бачили, скільки законопроектів уже проголосовано. Тепер починаємо імплементацію”, – сказав президент. Він також подякував Міжнародній фінансовій корпорації за реалізацію транспортно-логістичного проекту в Маріюполі і висловив сподівання, що подібні проекти з'являться в інших містах України. „Наша ідея – почати розвиток з Маріюполя. Саме тому інвестиційний форум відбувається тут, на сході України. Місто, яке колись звільняли, може стати справді європейським”, – наголосив глава держави. В. Зеленський зазначив, що готовий захистити інвестиції та закликав вкладати у розвиток невеликих населених пунктів. (Укрінформ)

■ Незаконний 23-поверховий будинок

ДНІПРО. – Суд у Дніпрі визнав незаконним спорудження 23-поверхової будівлі на території середньої школи ч. 10 у центральному районі міста. Відповідне рішення 22 жовтня ухвалив Центральний апеляційний господарський суд. Своім рішенням він відмовив у задоволенні апеляційної скарги забудовнику, який намагався оскаржити рішення суду першої інстанції, – районний суд визнав незаконними і скасував рішення сесії міськради Дніпра, а також договір оренди, за якими 30 відс. шкільної території школи було передано приватній фірмі для будівництва 23-поверхового будинку. За словами ініціативної групи батьків, тяганина навколо забудови тривала майже два роки. Як зазначила одна з членів ініціативної групи Наталія Євтух, ще влітку 2018 року батьки учнів школи ч. 10 отримали відповідь від Міністерства регіонального розвитку щодо норм, які мають зберігати при забудові території навколо навчальних закладів. Виявилось, що будівництво на відстані п'яти метрів від школи неприпустиме. Батьки заявляли, що будівництво неправомірне: громадських слухань щодо зведення об'єкту не проводилось. За їхніми словами, школа і так має маленьку прилеглу територію, у дітей немає місця для лекцій фізкультури у теплу пору. (Радіо Свобода)

З ЕКОНОМІЧНОГО ПОГЛЯДУ

Уряд не виконав „домашнє завдання”

Олексій Куц

Усі показники в програмі уряду вступають між собою у внутрішню суперечність. І вони не підкріплюються чіткими моделями. Перевірити чи заперечити ці цифри – неможливо. Якби в цій програмі окреслили економічну модель і шляхи досягнення поставлених цілей, можна було б говорити – реально чи нереально. Абстрактно: українська економіка може рости на 7-8 відс. на рік. Інше питання – вона ростиме завдяки програмі уряду чи ні? Відповідь очевидна – ні.

Тепер уряд намагається пропонувати модель лібертаріанства. Але ця модель діє ефективно, якщо вже є якісно створені ринкові інститути та активне підприємницьке середовище. Це досягається у процесі еволюції або внаслідок історичних чинників. Наприклад, у США був історичний розвиток малого й середнього бізнесу, поки туди не прийшли монополії. З того активного вируючого середовища підприємництва виникла мітологія про американську мрію.

60 відс. української економіки нині знаходиться під монополіями та компаніями з одиничним домінуванням. Лише 40 відс. лишається на активну підприємницьку діяльність малого та середнього бізнесу. У таких умовах ми зформуємо лібертаріанську модель для монополій, фінансово-промислових груп. Буде ліберальний монополізм. Буде не модель розвитку малого бізнесу, буде модель розвитку п'ятих частин фінансово-промислових груп, які окупують слабку державу й витискатимуть для себе користь з економіки.

Програма уряду мала б охопити кілька етапів. Перший – це сильна держава, яка проводить структурні економічні реформи та демонополізацію. Демонополізація передбачає розділення великих фінансових груп. Якщо ти пра-

цюєш з металом, ти не маєш створювати телеканали, банки, купувати аграрні підприємства, транспорт і операторів зв'язку. Якщо ти аграрій, то ти не маєш купувати енергетичні активи. І звісно, це скасування впливу великого бізнесу на політику.

І лише після комплексної демонополізації – яка передбачає посилення держави, створення державою умов для ринкової гри, симетричних умов конкуренції – можна казати, що держава поступово стає суддею, який лише контролює дотримання спільних правил і створює сприятливі умови для підприємців.

Зараз у нас виходить логічний конфлікт. Послаблення держави в умовах монополій неодмінно приведе до появи ліберального монополізму. Він не дасть розвиватися малому бізнесові й не пустить інвесторів – бо вони є його конкурентами. Ніякого економічного росту за таких суперечностей у програмі буде не може. Ми поквапилися щонайменше на п'ять років.

Для такого колосального економічного стрибка треба було зробити „домашнє завдання” у формі структурних реформ, чітких стимулів для розвитку галузей-драйверів економіки, пошуку найбільш ефективних вікон „входу” для інвесторів, демонополізації економіки і створення правил гри для підприємців. Це чорновий період роботи. Його проходили всі країни, які здійснили економічні стрибки. Будь-яке економічне чудо будувалося на фундаменті. З нього починала Південна Корея, Польща, Туреччина, Китай.

До чого приведе ця модель українського Кабінету Міністрів? До економічної деградації.

„Газета по-українськи”, 1 жовтня

Олексій Куц – фінансовий експерт, Київ.

В ПОРЯДКУ ДИСКУСІЇ

Чийого успіху „бояться патріоти”?

Ігор Гулик

Інтерв'ю патріарха вітчизняної соціології Євгена Головахи про нову владну команду і про очікувані від неї результати спричинило бурю дискусій. Особливо – висновок соціолога про те, що, мовляв, „патріоти бояться успіхів Зеленського”. Висновок не те що контроверсійний, а взагалі безпідставний. Особа, яку за визначенням можна долучити до когорти інтелектуалів і, без сумніву, патріотів, вдається до очевидної маніпуляції.

Критикуючи новообраного президента і його „зелену команду”, проукраїнськи налаштовані громадяни аж ніяк не бажають зла державі. Навпаки, дії Володимира Зеленського, які підуть на користь загальній справі зміцнення, розвитку, процвітання, будуть однозначно вітатися ними. І звісно, разом зі сприйняттям такої політики ширитиметься й розуміння складності завдань, які постали перед президентом-неофітом. Інша річ, що ні перших 100 днів, ні наступні декади перебування Зе! на найвищій посаді не дають підстав для таких висновків і навіть надій на корекцію курсу.

Ніхто ж не винен В. Зеленському в тому, що його звинувачують в узурпації влади. Варто тільки побіжно оглянути список призначень на важливі посади, як бачимо, що „нові обличчя” підбиралися з найближчого кола президента, тобто прийшли у владу завдяки кумівству, nepotизмові, бізнес-зв'язкам та іншим, далеко не державним, інтересам.

Не кажу вже про хаотичне рекрутування кандидатів у народні депутати „Слугою народу”, у висліді чого маємо, мабуть, найнепрофесійніший, найбезвідповідальніший парламент за усі часи незалежності. Ба більше! У виборчому розподілі ролей Зе! і Ко. переслідували цілком визначену мету: зформувати керований, слухняний і безпринципний найвищий законодавчий орган, аби руками дилетантів ухвалювати

потрібні для певного кола осіб закони.

Ніхто з патріотів чи інших, звинувачених у зацікавленості у „неуспіхові” В. Зеленського, не допомагав президентові при написанні законопроектів, які перекреслюють незалежність антикорупційних органів, ніхто не пропонував кандидатуру Генерального прокурора (на 100 відс. мого!).

Ніхто з опонентів нової команди не стояв біля В. Зеленського під час його скандальних телефонних перемовин з Дональдом Трампом. І навряд чи хтось з критиків нового очільника країни тішиться, що у делікатній та екстравагантній справі дипломатії він поводить, мов слон у порцеляновій крамничці. Хіба є підстави для злотиї від того, що однією необережною фразою у тій розмові було зруйновано добрі і партнерські стосунки з Європою, поставлено на карту взаємини з тими ж таки США?

Про перемоги у справі завершення війни взагалі не йдеться. Бо, по-перше, сам В. Зеленський вважає, услід за сумнівним персонажем гемінгвейвського роману, що „війни не завершуються перемогами”. По-друге, знову ж таки, ми нічого не знаємо про суть неодноразових телефонних перемовин київського абонента з кремлівським візаві. І навряд чи прозорості у цій справі зарадять петиції з вимогами оприлюднення змісту таких розмов.

У зв'язку з закидами Є. Головахи на адресу патріотів мені пригадалася історія зі шведською школяркою Іретою Тунберг, яка раптом (достоту, як В. Зеленський – політиком) стала „іконою” псевдоекологічного протесту. Її звинувачення на адресу ООН, „сильних цього світу” у байдужості до природоохоронних проблем планети спричинили захоплення та еuforia. Однак, коли захват і обожнення ущухли, з'ясувалося, що Ірета – вдалий комерційний проект, у який влило купу грошей, зокрема

(Закінчення на стор. 7)

НА ТЕМИ ДНЯ

Як Зеленському „пройти між крапельками”, щоб Україна не втратила стратегічну підтримку США

Ірина Штогрін
Радіо Свобода

Які висновки мала б зробити для себе Україна з огляду на свідчення Віліяма Тейлора у Конгресі США в рамках розслідування щодо можливого імпичменту Дональда Трампа? Як має діяти і що говорити український Президент Володимир Зеленський, щоб не завдати шкоди Україні? Як Україні, перебуваючи в епіцентрі розслідування щодо Д. Трампа, не втратити стратегічної підтримки США? Радіо Свобода проаналізувало свідчення В. Тейлора і збирало реакції на них.

У рамках розслідування щодо можливого імпичменту Президента США Дональда Трампа тимчасовий повірений у справах США в Україні Віліям Тейлор свідчив понад 10 годин. Його за зачиненими дверима слухали три комітети Палати Представників Конгресу США.

Свідчити перед конгресменами 22 жовтня В. Тейлора викликав спеціальною повісткою голова комітету з розвідки Адам Шифф. В. Тейлора зобов'язали розповісти про події, що передували телефонній розмові Президентів Д. Трампа та Володимира Зеленського від 25 травня, а також про те, що було після неї.

Вступне слово (15 сторінок) В. Тейлора на свідченнях за рішенням Конгресу США опублікували.

Віліямові, або, як його частіше називають, Білові Тейлорові 72 роки. В. Тейлор закінчив військову академію США у Вест-Пойнті, а потім Гарвардський університет. Він воював у В'єтнамі і майже п'ять десятиліть віддав дипломатичній службі, або, як кажуть у США, „службі на благо країни”. В. Тейлор був послом США в Україні з 2006-го по 2009 рік, при ньому заклали фундамент нової будівлі американського посольства у Києві.

Із 18 червня цього року В. Тейлор є тимчасовим повіреним у справах США в Україні.

Що сказав Тейлор?

Радіо Свобода вибрало декілька цитат із опублікованого вступного слова В. Тейлора під час свідчень у Конгресі США:

- Я працював у багатьох місцях по світу, але маю особливий інтерес до відносин США з Україною. Наша національна безпека вимагає, щоб ці відносини залишалися міцними.

- Я переконаний у великій важливості України для безпеки США та Європи. По-перше, якщо Україні вдасться звільнитися від російського впливу, вся Європа може бути вільною, демократичною та мирною. На протиположному, якщо Москва збереже домінування в Україні, то і Росія знову стане імперією, що несе загрозу світу. По-друге, з анексією Криму в 2014 році та агресією на Донбасі Росія порушила незліченну кількість міжнародних угод та принципів, що зберігали мир у Європі після Другої світової війни. Щоб незалежність України відновилася, Росія має піти з України.

- Однак у серпні і вересні цього року я отримав підстави для занепокоєння, оскільки нашим відносинам з Україною суттєво завадила поява неофіційного – такого, що не відповідає усталеним нормам – каналу проведення політики США, а також затримка із наданням життєво важливої [для України – ред.] безпекової допомоги.

- Неофіційний канал формування політики США щодо України, до якого входили тодішній спецпредставник Курт Волкер, посол [Гордон] Сондланд [посол США у ЕС], Міністер енергетики Рік Перрі і [Рудольф] Джуліяні [особистий адвокат Трампа]. Посли Волкер і Сондланд включили мене в певні розмови у рамках цього каналу.

- До середини липня мені стало ясно, що умовою зустрічі [із Трампом у Білому Домі], до якої прагнув Президент Зеленський, було поставлено розслідування щодо „Бурізм” [у радіо директорів цієї компанії працював син конку-

Тимчасовий повірений у справах США в Україні Віліям Тейлор. (Фото: U.S. Embassy Kyiv)

рента Трампа на майбутніх виборах, колишнього Віце-президента США Джо Байдена] і можливого українського втручання у вибори 2016 року [президентські вибори у США]. Було також зрозуміло, що ці умови поставлені через неофіційний політичний канал, який, як я зрозумів, очолювався містером Джуліяні.

- 18 липня під час відеонаради з РНБ я почув, що бюджетний офіс Білого Дому заморозив військову допомогу Україні за вказівкою Трампа.

- Болтон [Джон Болтон 10 вересня був звільнений з посади радника президента США з національної безпеки] рекомендував мені надіслати телеграму безпосередньо держсекретареві [Майкові] Помпео і розповісти про свої побоювання. Я відправив таку телеграму 29 серпня. Я сказав держсекретареві, що я не можу і не хочу захищати таку політику.

- Посол Сондланд сказав панові Єрмакові [Андрій Єрмак, помічник президента України], що гроші на безпекову допомогу не будуть розморожені, поки Президент Зеленський не візьме на себе зобов'язання проводити розслідування у справі „Бурізм”.

- Під час телефонної розмови посол Сондланд сказав мені, що Президент Трамп сказав, що він хоче, щоб Президент Зеленський публічно заявив, що Україна буде розслідувати справу „Бурізм” і можливе втручання України в американські вибори у 2016 році.

- Сондланд намагався пояснити мені, що Президент Трамп – бізнесмен. А коли бізнесмен збирається виплатити чек комусь, хто йому щось винен, то бізнесмен просить цю людину заплатити, перш ніж підписати чек. Тієї ж аргументації дотримувався посол Волкер.

- „Ці аргументи не мають ніякого сенсу, бо українці нічого не винні Президентів Трампові, а затримка допомоги у сфері безпеки заради внутрішньополітичної вигоди – це божевільня”, – написав я у своєму текстовому повідомленні послу Сондланду і Волкеру 9 вересня.

- 11 вересня я дізнався, що замороження знято і безпекова допомога буде надана Україні. Я особисто передав цю новину Зеленському та [Вадимові] Пристайкові [міністер закордонних справ України] і знову нагадав Єрмакові про високу стратегічну цінність двопартійної підтримки України та важливість невтручання у вибори в інших країнах.

- З огляду на стратегічну важливість України для реалізації нашої мети – створення вільної цілісної Європи, ми – при республіканських і демократичних адміністраціях – протягом трьох десятиліть підтримували Україну. Конгрес виявляв ініціативу, виділяючи гроші на допомогу, цивільну та військову, і надаючи політичну підтримку. Переважною двопартійною більшістю Конгрес підтримував Україну,

(Закінчення на стор. 18)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Контактна група готує „великий обмін”

МІНСЬК. – У столиці Білорусі Мінську Тристороння контактна група (ТКГ) з урегулювання ситуації на Донбасі готує „великий обмін” утримуваними особами, заявив спеціальний представник голови Організації з Безпеки і Співробітництва в Європі в ТКГ Мартін Сайдік. „Ми хочемо й готуємося провести дійсно великий обмін. Тому потрібно працювати стосовно кожної людини, щоб визначити її майбутню долю”, – сказав М. Сайдік. Він розповів, що 29 жовтня гуманітарна підгрупа продовжила дискусію про обмін утримуваними особами. За даними Служби безпеки України, на Донбасі незаконно позбавлені волі 245 людей. (Радіо Свобода)

■ Покарання за „кнопкодавство”?

КИЇВ. – Верховна Рада ухвалила в першому читанні проєкт закону про забезпечення особистого голосування народними депутатами. За це рішення 29 жовтня проголосували 287 народних депутатів із 391 зареєстрованого у сесійній залі. Законопроєкт передбачає штраф у разі, якщо замість народного депутата проголосував колега, – від 3,00 до 5,000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (орієнтовно від 51 тис. до 85 тис. гривень). Крім того, законопроєкт передбачає, що після проведення повторного голосування головуєчий дає розпорядження апарату парламенту підготувати повідомлення про порушення депутатом. На початку вересня Верховна Рада надіслала до Конституційного Суду України законопроєкт про дострокове припинення повноважень народного депутата у випадку доведеного судом „кнопкодавства” та відсутності парламентаря на певній кількості засідань Ради. (Радіо Свобода)

■ Фонд підтримки реінтеграції Донбасу

МАРІЮПОЛЬ. – Президент України Володимир Зеленський оголосив про створення спільно зі Світовим банком Фонду міжнародної партнерської підтримки для відновлення та майбутньої реінтеграції Донбасу. „Говорячи про майбутнє, разом з нашим партнером – Світовим банком ми запускаємо роботу Фонду міжнародної партнерської підтримки для відновлення та майбутньої реінтеграції Донбасу. Закликаємо всіх ставати частиною цього великого проєкту”, – сказав президент 29 жовтня під час закриття інвестиційного форуму RE:THINK. Invest in Ukraine у Маріуполі на Донеччині. Президент зауважив, що у форумі взяло участь близько 700 осіб, подію висвітлювало 200 журналістів. За його словами, інвесторам представили сотні проєктів, презентували повний приватизаційний список. Також було підписано 12 меморандумів, які відкривають шлях до проєктів на мільярди доларів. „Маріуполь – не тільки один з головних форпостів України. Це ще й точка відліку нового майбутнього нашої країни. А ще я думаю, що Маріуполь сьогодні відчув себе столицею України”, – додав президент. (Укрінформ)

■ „Financial Times” писатиме „Kyiv”

ЛОНДОН. – Щоденна британська газета міжнародних фінансових кіл „Financial Times” відтепер переходить на написання назви столиці України англійською мовою у коректній транскрипції – „Kyiv”. Про це у Twitter 29 жовтня повідомило Посольство України у Сполученому Королівстві. „Дякуємо Financial Times за те, що прийняли наші аргументи та погодилися змінити написання назви столиці України на „Kyiv” замість „Kiev”. Насправді чудова новина!” – йдеться у публікації. Як повідомляв Укрінформ, інформаційна кампанія #CorrectUA, ініційована МЗС України, почалася у жовтні 2018 року. МЗС закликає іноземні офіційні установи та комерційні компанії відмовитися від використання заснованих на російській транскрипції назв українських міст і перейти на коректні: „Kyiv”, „Odesa”, „Kharkiv”, „Lviv”, „Zaporizhzhia”. У рамках кампанії запущено флешмоб #KyivNotKiev. Нещодавно стало відомо, що провідне британське видання „The Telegraph” переходить на написання назви столиці України англійською мовою у коректній транскрипції. Раніше повідомлялося, що одне з провідних видань США The Washington Post також писатиме „Kyiv”. (Укрінформ)

АМЕРИКА І СВІТ

■ Конгрес визнав вірменський геноцид

ВАШІНГТОН. – Палата Представників США 29 жовтня проголосувала 405-11 щоб визнати вірменський геноцид з 1915 року. Резолюція, яка не є зобов'язуючою, формально визнає систематичне вбивство 1.5 млн. вірмен під Оттоманською імперією як геноцид. Турецький уряд вже довго заперечує, що ці масові вбивства були геноцидом. Багато країн і майже всі стейти США офіційно визнають їх як геноцид. Міністер закордонних справ Туреччини Мевліт Чавушоґлу засудив цю резолюцію, назвавши її „безцілним політичним кроком” і „намаганням переписати історію”. Подібна резолюція є в Сенаті, але не знати чи вона піде під голосування. („The Guardian”)

■ ЕС відложив Брекзит до кінця січня

БРЮСЕЛЬ. – Європейський Союз (ЕС) погодився відложити вихід Британії з блоку на три місяці. Рішення ЄС наступило 28 жовтня на прохання Прем'єр-міністра Великобританії Бориса Джансона, щоб відложити речення Брекзиту з 31 жовтня до 31 січня 2020 року. Аналітики сподіваються, що тепер як криза з Брекзитом проминула, Б. Джансон хоче скликати загальні вибори на початку грудня. Найновіші опитування дають його Консервативній партії перевагу на 10 відс. над Партією праці. Його попередниця Тереса Мей також мала перевагу перед виборами в 2017 році, але відтак прогнала їх і втратила свою парламентську більшість. („The Washington Post”)

■ США розпочали розслідування Мюллера

ВАШІНГТОН. – Міністерство юстиції США розпочало кримінальне розслідування щодо „витоків” розслідування російського втручання в президентські вибори у США 2016 року, повідомили 25 жовтня джерела агенції „Ройтерс”. Мета такого розслідування – з'ясувати, що стало підставою для роботи комісії спеціального прокурора Роберта Мюллера. Голови юридичного і розвідувального комітетів Палати Представників США Джерольд Надлер та Адам Шифф напередодні виступили із критикою щодо справи проти Р. Мюллера і його роботи із розслідування російського втручання в американські вибори. Вони заявили, що генеральний прокурор Віліям Барр перетворив своє відомство у „засіб політичної помсти Президента Трампа”. У березні команда Р. Мюллера завершила роботу над доповіддю про втручання Росії в президентські вибори 2016 року в США. Дворічне розслідування підтвердило висновки американської розвідки щодо втручання Росії у вибори, але зв'язків між передвиборчим штабом Дональда Трампа і Кремлем слідчі не знайшли. Д. Трамп неодноразово заявляв, що розслідування було „полюванням на відьом”. Москва свою причетність до виборів в інших державах категорично відкидає. (Радіо Свобода)

■ Помер дисидент Володимир Буковський

КЕЙМБРИДЖ, Великобританія. – Російський письменник і дисидент Володимир Буковський помер 27 жовтня в лікарні в Кеймбриджі. Він був активним учасником дисидентського руху в СРСР, письменником, політичним і громадським діячем. Перший конфлікт В. Буковського з советським режимом трапився ще в 1959 році: за участь у виданні рукописного журналу він був виключений зі школи і зміг продовжити освіту лише у вечірній школі. В цілому, в советських тюрмах і на примусовому лікуванні йому довелося провести 12 років. У 1976 році советська влада обміняла його на провідника чилійських комуністів Луїса Корвалана, після чого дисидент переїхав у Кеймбридж. Після розпаду СРСР виступав з ініціативами спрямованими на демократизацію Росії. Він був співзасновником суспільно-політичного об'єднання „Комітет 2008: Вільний вибір”. У 2012 році В. Буковський, у числі інших легендарних правозахисників, виступив в Симферополі перед учасниками багатотисячного Всекримського жалобного віча, присвяченого пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу. Голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров наголосив, що В. Буковський засудив російську окупацію Криму, постійно виступав за прийняття Заходом радикальних мір, щоб примусити Росію до дотримання міжнародного права і виведення військ з окупованих нею територій України. („День”)

На виставці – символи української свободи

Про Українську революцію 1917-1921 років розповідає Борис Шевченко. (Фото: краєзнавчий музей)

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – До Дня захисника Вітчизни у обласному краєзнавчому музеї відкрили документальну виставку „Фактор свободи”, на якій у фотографіях та документах представлені Іван Мазепа, Симон Петлюра, Степан Бандера. Відкриваючи виставку, завідувачка відді-

лу історії Валентина Пархомчук сказала, що на виставці показано спадковість боротьби за волю, долю і державу українського народу крізь століття.

Старший науковий співробітник музею Борис Шевченко нагадав про переломні моменти з біографій діячів Української революції 1917-1921 років та Другої світової війни.

Відзначили День захисника України

Організатори свята Світлана Медведєва, Валентина Шемчук, Світлана Завалій, о. Олександр Горай з юними полтавцями на садибі Панаса Мирного в Полтаві. (Фото: Роман Садовський)

Валентина Шемчук

ПОЛТАВА. – День захисника України, українського козацтва, дзусування УПА та свято Покрови Пресвятої Богородиці відзначили відкриттям в меморіальній оселі Панаса Мирного виставки „Україні рідній вільній та коханій й славі доблесній її захисників”. Це творчі роботи учнів міського лицею ім. Івана Котляревського, вихованців учителки-методиста Світлани Медведєвої.

Гостей запросили на презентацію героїчних витинанок, ляльок-мотанок, гаптованих орнаментів, дерев'яних виробів, ліплених іграшок. Відкрила зібрання директор Музею Панаса Мирного Світлана Завалій.

Голова обласного відділення Міжнародної організації „Жіноча громада” Валентина Шемчук оголосила про встановлення меморіальної дошки чотареві Українських Січових Стрільців, хорунжому Армії Української Народної Респуб-

ліки Михайлові Гаврилкові, дослідження про якого провела під керівництвом С. Медведєвої вихованка Малої академії наук учнівської молоді Юлія Коробко. Дошку виготовлено стараннями зведеного добротинця-полтавця Вадима Голобородова.

На святі виступили співачка-ліцеїстка Дана Тітенко – вихованка вчительки мистецтва Наталі Мізєвої, флейтист Микола Стрілець з Малої академії мистецтв ім. Раїси Кириченко, супроводжував ліричний спів його художнього керівника Тетяни Циплюк.

Серед випускників-ліцеїстів – два полегли герої російсько-української війни Святослав Горбенко й Антон Цедік. Обласний благочинний Харківсько-Полтавської єпархії Православної Церкви України протоєрей Олександр Горай відслужив літію за спокій їхніх душ та всіх тих, хто поліг, захищаючи батьківщину від російських окупантів.

Американські „Айленди” і їхні українські конкуренти

Чим ще може поповнитися українська флотта

Американські катери кляси „Айленд”. (Фото: Офіційна вебсторінка президента України)

Роман Пагулич
Донбас.Реалії

Американські катери кляси „Айленд” – вже в Україні. Отримання допомоги від США відбувалося повільно і розтягнулося на роки, але незабаром судна таки вийдуть в море під українським прапором. Які завдання для них готують у Військово-морських силах, на яку ще допомогу там чекають з Вашингтону і чи є українська альтернатива американським катерам? Розбиралися журналісти спеціального проекту Радіо Свобода „Донбас.Реалії”.

10 млн. дол., озброєння і 32 людини для екіпажів катерів – це український внесок в угоду з „Айлендами”. Їхній шлях через Атлантику на суховантажі тривав два з половиною тижні, а ось процес передачі Україні затягнувся майже на п'ять років.

І зрушив з „мертвої точки” після розслідування журналістів програми „Схеми” (спільного проекту Радіо Свобода та телеканалу „UA:Перший”). Вони розповіли про бездіяльність української сторони і навели докази, що вона могла відбутися в інтересах „Кузні на Рибальському”, якою на той час володів п'ятий Президент України Петро Порошенко.

„Була проблема з розумінням необхідності цих катерів на тлі того, що ми будували катери проекту 58155 МБАК у Києві в „Кузні на Рибальському”. І це якось відтягувало ухвалення рішення. Вже після того, як рішення було ухвалене, пів року пішло на те, щоб Кабмін здійснив цю зміну нормативної бази, і понад пів року на те, щоб підготувати два екіпажі по 16 осіб в Україні, які пройшли мовні курси”, – зазначає керівник правління „Українського мілітарного центру” Тарас Чмут.

„Слов'янськ” і „Старобільськ” – такі назви отримали катери, які пройшли випробування в США. Там протягом 10 тижнів готували і екіпажі, які працюватимуть на них. Корпуси будуть модернізувати, зокрема встановлювати озброєння. У ВМС вже розглядали завдання для „Айлендів”.

„Необхідно мати дивізіон таких катерів – у складі від чотирьох до вісьмох одиниць, щоб вони з певною операційною інтенсивністю перекривали завдання або в усьому Чорному морі, або в його частині. Крім того, він може виконувати завдання також в Середземному

морі по контролю судноплавства, які, наприклад, виконували протягом 2007-2013 років наші українські кораблі – такі як корвет „Тернопіль”, „Луцьк”, фрегат „Гетьман Сагайдачний”, – каже заступник начальника штабу ВМС України з євроатлантичної інтеграції, капітан 1-го рангу Андрій Риженко.

Флотта плянує отримати ще чотири катери цієї ж кляси від США, але без багаторічної затримки, як із першими двома. Конкретних термінів не називають, але перемовини ведуть не лише щодо „Айлендів”. Їх транспортування до України називають лише „верхівкою айсберга”.

„Ми зформували алгоритм прямої роботи щодо отримання допомоги між, наприклад, Міноборони чи ВМС України і Сполученими Штатами Америки, їх структурами – Береговою охороною і ВМС. Перемовини такі ведуться – про постачання плавзасобів різної кляси від наших партнерів. Вони знову ж таки будуть виконувати функції в ближній морській зоні і в межах виключно морської економічної зони. Тобто в межах 200 морських миль від узбережжя України”, – зазначив А. Риженко.

Альтернативу американським „Айлендам” розробили українські конструктори. Проект „Кайра-150” показали на виставці „Зброя і безпека” цієї осені. Пропонують дев'ять різних модифікацій – для військових та цивільних потреб.

„Наша думка щодо потреб України – це півтора-два десятки одиниць різного призначення. Всі судна можуть бути створені в єдиному корпусі, але тільки зі зміною начинки і зовнішніх пристроїв. Орієнтовна ціна буде залежати від складу спецтехніки. Платформа, сама платформа, якщо брати аналоги цивільні, то десь 5 або 6 млн., але не гривень”, – сказав головний конструктор державного підприємства „Дослідно-проектний центр кораблебудування” Сергій Кривко.

Платформа за своїми основними параметрами схожа на „Айленди”. Як стверджують конструктори, її можна збудувати до наступного року.

„Були флотські хлопці і командував був. Цікавляться, але хочуть вони це замовити чи ні – у них же свої стратегічні плани. Ми цього не знаємо. Поки”, – каже Сергій Кривко.

У той же час вживані „Айленди” від США вже перевірені часом та дешевші. А в умовах недофінансування армії – це важливий фактор.

„Плюс це декілька років будівництва, плюс

(Закінчення на стор. 17)

АМЕРИКА І СВІТ

Жінкам дозволено піти на футбол

ТЕГРАН. – Влада Ірану вперше з 1979 року дозволила жінкам піти на футбольні змагання – понад 3,000 жінок були присутні на стадіоні в столиці 10 жовтня під час поєдинку, в якому збірна їхньої країни зустрілася з командою з Камбоджі. Елімінаційні змагання за Чемпіонат Світу завершилися з рахунком 14:0 на користь Ірану. Одразу після Ісламської революції 1979 року в Ірані жінкам було заборонено перебувати на стадіонах, де грають чоловіки. За словами правозахисників, тепер для жінок випустили обмежену кількість квитків і виділили для них на стадіоні окремих сектор. В організації „Міжнародна Амнестія” кажуть, що цього замало, і закликають повністю скасувати будь-які обмеження для жінок. На початку вересня іранська вболівальниця Сагар Ходаярі була затримана, коли спробували потрапити на стадіон у чоловічому одязі. Вона побоювалася, що її посадять в тюрму, і підпала себе біля будівлі суду. Приблизно через тиждень вона померла від отриманих пощеч. Загибель жінки викликала обурення як у самому Ірані, так і за його межами. У світі все частіше почали лунати заклики виключити Іран з міжнародної футбольної федерації ФІФА. Наприкінці вересня делегація ФІФА тиждень перебувала в Ірані, де обговорювала найближчі змагання національної збірної. Після зустрічі іранська влада запевнила, що жінкам дозволятимуть відвідувати футбольні поєдинки. (Bi-Bi-Ci)

Зріст населення США сповільнюється

НЮ-ОРЛІНС, Люїзіана. – На з'їзді Південної Демографічної Асоціації 24 жовтня в Нью-Орлінсі подано статистику населення США, яке тепер налічує приблизно 326 млн. осіб. Впродовж наступних 40 років це число збільшиться на 79 млн. Зріст населення тепер є приблизно 2.3 млн. осіб річно, але він сповільниться до 1.6 млн. до 2060 року. В той самий період часу, середній вік в країні зросте від 38 років життя до 43 років. До 2034 року число осіб віком понад 65 років перевищить число дітей вперше в історії США. В наступному році, жодна раса не становитиме понад 50 відс. всіх дітей в країні. До 2060 року, число білих (неєспанських) осіб в США зменшиться від 199 млн. осіб до 179 млн. („Associated Press”)

Посольство США пом'януло Політковську

МОСКВА. – Посольство США в Москві відновило заклики до російської влади, щоб притягнути до відповідальності тих осіб, котрі зорганізували вбивство російської дослідчої журналістки Анни Політковської. Заява посольства за 7 жовтня, в 13-ту річницю вбивства журналістки, вказує, що вона „була брутально замордована за її відважне звітання про соціальні, політичні і правозахисні питання”. А. Політковська вперто виявляла корупцію на найвищих щаблях в Росії та порушення людських прав у Чечні. Її застрілено в її московській квартирі 7 жовтня 2006 року, викликаючи підозріння, що це був „дарунок” в день народження Президента Росії Володимира Путіна. У 2014 року було засуджено п'ятьох осіб у зв'язку з її вбивством, але родина і колеги кажуть, що справедливість буде досягнута тільки тоді, коли будуть знайдені і покарані ті особи, які наказали її вбити. Європейський Суд для людських прав вирішив минулого року, що Росія „не перевела задовільного слідування щоб знайти особу чи осіб, хто замовив це вбивство”. А. Політковська народилася 1958 року в Нью-Йорку, в родині радянського дипломата з України. Вона виграла численні міжнародні нагороди за свої звітання. У 2007 році вона була першою особою, котра посмертно отримала нагороду ЮНЕСКО „Свободи світової преси”. („Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода”)

Активістів заборонено кандидувати

ГОНГ-КОНГ. – Гонг-конгська Комісія для виборчих справ 29 жовтня заборонила демократичному активістові Джошва Вонг кандидувати в листопаді у виборах до окружної ради. Уряд сказав, що він не сповнив потрібних вимог згідно з виборчими законами. Дж. Вонг є самотнім дискваліфікованим кандидатом. („Reuters”)

Українці їдуть за кордон

Понад 3 млн. українців сьогодні офіційно працюють за кордоном, піднімають тамтешню економіку. В Україні ціни вже давно наблизилися до європейських, а дохід українців зростає набагато повільніше. Тому люди змушені шукати гідної платні за кордоном. Водночас заробітчани рятують економіку. За 1918 рік вони переказали в Україну 14 млрд. дол., що на 19 відс. більше, ніж у 2017 році. Це тільки офіційні цифри. Ці гроші вистабілізували курс гривні і відразу пішли на внутрішній ринок. Таким чином, завдяки мігрантам Україна отримує шанс на розвиток.

Але виїзд працездатного населення за кордон створює ряд проблем в Україні. Постало питання, чи можливо повернути громадян, які виїхали на заробітки до інших країн? Не всіх, але певну частину можливо. Для цього треба створити робочі місця, переважно у промисловості, а також соціально-економічне, політико-правове нормальне середовище, щоб налагодити міжнародний потік робочої сили. Потрібен комплекс заходів. Головне – побудова сучасної правової держави.

Невідомо, скільки в Україні громадян. Останній перепис населення був у 2001 році, тоді як ООН радить проводити його кожні 10 років. Формування податкової політики та планування соціальних видатків неможливі без об'єктивної оцінки соціально-демографічного стану суспільства. Проблема економіки полягає у величезному проширшенню наглядчів – армії суддів, прокурорів, юристів, яких треба утримувати. Повертатись в країну, де той, хто працює, має годувати складну структуру – від податкової служби до пожежників, а доходи мати в рази нижчі від них, заробітчани навряд чи будуть.

Друга проблема: скільки працівників, якого фаху і кваліфікаційних навичок задіяно в галузях економіки? В Україні нема розуміння, у яких секторах кадровий голод, а в яких неправильно побудований виробничий процес. Підприємці звикли до дешевої робочої сили та її значної кількості. Коли ж робітників почали переманювати інші країни, настав час серйозно замислитися, подбати про оновлення виробництва, автоматизацію виробництва й сфери послуг.

Якщо працівників певної кваліфікації не вистачає в економіці, можна залучити таких людей з інших країн. Україна не вмє користуватися цим інструментом, бо не вивчає власний ринок робочої сили. Щороку український уряд встановлює квоти. Наприклад, у 2019 році в Україну можна залучити лише 3,768 осіб з усього світу. Тимчасом чеська квота лише для українців становить 40 тис. осіб. Не дивно, що Україна стає транзитною державою в напрямку Євросоюзу. Щоб працевлаштувати чужинця в Україні, підприємцеві треба забезпечити йому місячний заробіток у 10 мінімальних платень (41.7 тис. грн).

Настав час знищення олігархічної системи, яка значно сприяє поширенню корупції через політико-бюрократичні зв'язки. Необхідно ухвалити закон про олігархів, які мусять сплатити спеціальний одноразовий податок, або усунути від політики. Це повинно бути рішення політичної влади. Якщо не боротися з олігархією, яка завжди захищатиме свої монополні й корупційні позиції, то трудових мігрантів в основній масі назад не повернути. Вони їхатимуть й далі, а економіка, залишаючись переважно сировинною, стискатиметься, населення України скорочуватиметься і з часом сягне 20-22 млн. осіб, яких достатньо лише для аграрної держави.

ІСТОРІЯ

Іван Котляревський: відомий і невідомий

Валентин Бугрим

Іван Котляревський (1769-1838) став зачинателем нової української літератури та нової літературної мови. Він народився 9 вересня 1769 року в родині канцеляриста Полтавського міського магістрату, шляхтича гербу Огоньчик. Навчався в Катеринославській духовній семінарії Полтави, служив у Новоросійській канцелярії, учителював у поміщицьких сім'ях Золотоніського повіту, перебував на військовій службі, брав участь в російсько-турецькій війні.

1810 року І. Котляревський вийшов у відставку в чині капітана, став наглядцем Будинку виховання дітей бідних дворян у Полтаві, на якій перебував майже до кінця свого життя. У 1812 році, під час воєнного походу Наполеона на Росію, І. Котляревський зформував у містечку Горошині на Полтавщині 5-ий український козацький полк за умовою збереження його після закінчення війни як постійного козацького війська, за що отримав військовий чин майора.

У 1818-1821 роках І. Котляревський працював директором Полтавського театру. Сприяв викупу з кріпацтва талановитого актора Михайла Щепкіна. Вивчав фольклор та звичаї народу.

Ще в семінарії писав вірші мало-російською мовою до альманаху „Полтавська муха“, який пізніше називали сатиричним журналом. За дотепні вірші про козака Енея друзі любили його ще у шкільні роки.

І. Котляревський любив бувати в товаристві й часто приймав у себе близьких приятелів. Настрій у всіх був пречудовий, І. Котляревський голосно в особах деклямував рядки з „Енеїди“.

Епічна поема „Енеїда“ спочатку поширювалася в рукописах. Перші три частини поеми опубліковано 1798 року в Петербурзі. Здійснив видання без згоди автора один із його палких прихильників, меценат Максим Парпура (1763-1828), вихованець Київської академії, де був сильний дух українства.

І. Котляревський, щоправда, не поцінував вчинок видавця своєї поеми. Згодом, редагуючи твір, він запроторив його разом з іншими грішниками до пекла. Меценат М. Парпура довіку асоціюватиметься з „якоюсь особою мацапуною“, яку в пеклі „шкварили на шашлику“ (сцени з „Енеїди“). Так І. Котляревський помстився за свої авторські права, щоби більше ніхто не смів „чужеє отдавать в печать“. Але ж саме завдяки М. Пурпурі твір побачив світ.

Друге видання „Енеїди“ здійснив через 10 років вже сам письменник. „Енеїда“ І. Котляревського не пов'язана з першоджерелом. Автор поставив перед собою завдання у відомому сюжеті дати опис нового, маловідомого досі для світу життя українського народу. Він переодягнув героїв відомої римської „Енеїди“ Вергілія в український національний одяг та й взагалі переселив їх в українське середовище, де троянці (читай запорожці) вживають усе своє рідне: українські національні страви, п'ють українські напої, співають українських пісень,

Іван Котляревський
1769-1838

грають в народні ігри.

Географічні назви в поемі – також українські. Приймання гостей, полювання, готування до війни у Вергілія немає. До того ж – описи побуту українського народу в І. Котляревського часто такі значні, що забуваються навіть першооснови поеми.

Автор української „Енеїди“ порушує низку суспільно важливих для нашого народу проблем: соціальної нерівності, захисту рідної землі від ворогів, громадського обов'язку, чести сім'ї, виховання дітей, дружби, кохання, які він бачив упродовж своєї праці на різних посадах.

У творі вельми сильний національний струмінь, минула історія України.

І. Котляревський повною мірою використав можливості мови й створив україномовний шедевр комічної поезії низького стилю. Він увів народну мову в літературу, використавши для цього єдиний жанр, який міг послужити такому задуму.

Деякі краєзнавці припускають, що в І. Котляревського була таємна покровителька. На початку XIX ст. в Полтаві створилося таємне Товариство малоросійське. Одним із його активних членів і співавтором програмних документів був І. Котляревський. Після повстання декабристів 14 грудня 1825 року в цій справі проводилося слідство, але поета до відповідальності не притягнули. Літературний дослідник Євген Руднев знайшов в одному з сибірських архівів лист Сергія Волконського, де є такий рядок: „Котляревського від каторги врятувала жінка, яка його любила“.

Якщо перебрати всіх знатних дорослих мешканок Полтавської округи, то найбільш підходить кандидатура княгині Варвари Репніної (1778-1864), дружини проукраїнського генерал-губернатора Миколи Репніна, дочки графа Олександра Разумовського. В. Репніна замовила йому переклад з французької роботи Дюкена для Полтавського інституту шляхетних дівчат – три томи по 500 сторінок французького чтива, що він перекладав 15 років.

У старості І. Котляревський тяжко хворів, і на 70-му році життя тихо згас. Задовго до смерті відпустив своїх шість кріпаків, а дім

(Закінчення на стор. 7)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.

Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 Fax (973) 644-9510 E-mail advertising@ukrweekly.com
Передплата	Володимир Гончарик ☎ (973) 292-9800 x 3040 E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або її видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Я був на Майдані 15 жовтня

Цьогорічні відзначення Свята Покрови Божої Матері у Києві завершилися, коли представник партії „Демократична сокира“ (так дійсно називається партія, маючи заперечення в двох словах) промовив дуже палкі фрази та закінчив віче на Майдані Незалежності і запропонував ще поза програмою піти на Банкову вулицю до президента, щоб сказати йому тверді слова „Ні капітуляції“. Година була 18:30. Було на Майдані ще кілька тисяч осіб з синьо-жовтими прапорами. Між ними було дуже багато молоді. І це особливо зробило враження. Старші вже здебільша розійшлись.

Захід розпочався далеко раніше. Його відкрили гимном і молитвою представника Православної Церкви України і виступом речника Партії „Свобода“ ще о 13 год. у Шевченківському парку на відзначення річниці УПА. Впродовж дня на різних майданах, а також на Хрещатику були десятки тисяч

партійців, ветеранів, воїнів, старих та дуже молодих з різних сторін України. Майорили прапори – синьо-жовті, червоно-чорні, партійні, військові, регіональні. Я також став в ряди з Українською добровольчою армією, її капеляном та іншим українським американцем та з прапором США. Прийшов чоловік і московською чи суржиковою мовою наказав забрати американський прапор, бо, мовляв, „причому тут США – це компрометація“. Я відповів, що США – стратегічний партнер України і, що йому треба учитися, щоб зрозуміти, що прапор США тут має бути.

Можна було втішатися цими подіями, а зокрема участю молодих людей. Була там жінка з Маріюполя, яка в минулому захищала своє місто від москалів. Був також полк чеченців з своїм легендарним командиром, котрий воював ще з Джохаром Дудаєвим.

Правда, протягом цілого свята розум не переважав над емоціями.

Говорили, що знищимо Росію, але не сказали як саме. Але одне було видно, що в Україні немає байдужості. Народ живе подіями батьківщини, реагує на політичні процеси. Зокрема активно діє громадянське суспільство. Кращого вияву демократичності та вияву громадянського суспільства не знайдеш у найбільш демократичних країнах світу. Україна у відкритому діалозі громадянства з владою – це не СРСР і не Російська Федерація. Це вияв сильної волі народу. Найцінніший капітал України – її неперевершений ініціативний люд.

Демонстранти були дуже впевненими у своїх поглядах, хоча і самі позиції не були однорідними. Але Москва не відступить, аж поки її притиснуть санкціями настільки, що сам Кремль збанкрутує. Важливо, на мою думку, щоб Президент Володимир Зеленський зрозумів, що він не актор, а справді „слуга народу“. Я пишу

ся, що належу до цього одчайдушного народу, який завжди проти капітуляції, хоча я не завжди з ним погоджуюся щодо тонкощів. Українці не хочуть капітуляції. На майданах вони говорили про перемогу, про те, що треба шукати закінчення війни, але не можна віддати ні грядки української території.

Ми, українці, в основі мирні люди, але нехай чужинці, а зокрема вороги не думають, що ми готові віддавати наші цінності. Під кінець я дивився на обличчя української дівчинки на Майдані. Вона не мала більше 12 років. Вона аж жевріла словами промовців, хоча вони були інколи не дуже змістовні. Це її не обходило. У неї горіла українська душа. То ніщо, що слова інколи не сумісні з дійсністю. Я подумав: слава тобі, Україно, що ти породила таку націю.

Аскольд С. Лозинський,
Київ

„Заборонений“ – фільм про Василя Стуса

20 жовтня мені пощастило бути на першій презентації нового фільму з України „Заборонений“, який висвітлено в церковній залі парафії Успення Пресвятої Богородиці у Перт Амбой, Нью-Джерзі. Цей художній фільм, який є базований на фактах з життя і боротьби поета Василя Стуса, зробив на

мене велике враження. Дуже вміло, реально і по-мистецьки показана жорстокість сов'єтської системи і її боротьба з рухом опору в Україні.

Співсценаристами фільму є Сергій Дзюба і Артемій Кірсанов, які також є авторами книжки „Заборонений“, яку можна було купити

підчас показу фільму. Заплановані є покази в Нью-Йорку, Філадельфії та в інших українських громадах Америки, Канади та Європи. В Україні прем'єра фільму відбулася 5 вересня,

на мою думку, цей фільм заслуговує на підтримку діаспори, щоб наше молодше покоління мало

змогу наочно побачити що пережили ті, які мали відвагу боротись проти совєтської системи. Цей фільм також можна було б показати старшим учням шкіл українознавства.

Оксана Кузишин
Монро, Нью-Джерзі

Чийого успіху...

(Закінчення зі стор. 2)

біржевим фахівцем Інгармом Рентгогом, а відтак, щойно колишній „татечко“ розчарувався у своїй протезі, – мільйонером-ріелтором зі Штудгарту з сумнівною репутацією.

Попри фінансову вигоду, проєкт „Ірега-Окозамилювання“ (так називає нашу героїню шведська преса) – на руку лівакам-популістам. Особливо зараз, коли „продавці ілюзій“ відчують неочікувані поразки, зокрема в Італії, Великій Британії тощо. „Зелена“ школярка відкриває новий фронт для „обіцянок без пробачень“, для маніпулювання настроями обивателя, застрашеного приводом „кліматичного апокаліпсису“.

В. Зеленський також мав би стати „іконою“ успіху популізму в одній окремо взятій країні. Для цього йому потрібно лише змусити громадян забути про те, що вони живуть в державі, яка воює з „рус-

кім міром“, переконати обивателя у тому, що його проблеми – тарифи, пенсії, самопочуття, – куди важливіші, ніж ідея незалежності і свободи. Для цього вкрай потрібні цапи-відбувайли з попередників і пошук ворогів у власній хаті.

Але цього замало. Щоб виправдати передвиборні обіцянки, В. Зеленський мусив би ініціювати деолігархізацію українського життя. Однак, як свідчить досвід перших місяців його правління, ця місія нездійсненна. Схоже до Г. Тунберґ, В. Зеленський з'явився на політичній сцені як інструмент реваншу і здобуття майбутніх жирних бонусів однією особою – Ігорем Коломойським.

Тож, повертаючись до тези Є. Головахи, – чийого успіху „бояться патріоти“ – В. Зеленського чи І. Коломойського?

„Високий замок“

Ігор Гулик – Заслужений журналіст України, Львів.

Іван Котляревський...

(Закінчення зі стор. 6)

на горі в Полтаві разом і нерухомим майном заповів своїй економіці Мотрі Векличевичів, унтер-офіцерській вдові. Не лишив він, на жаль, прямих нащадків. Про сім'ю він міг тільки мріяти. Його єдине кохання, його Маша Семикон назавжди лишилася у його молодості. І той факт, що він так ніколи й не одружився, зовсім не спросто-

вує наявної у нього великої любові, радше навпаки – підтверджує.

І. Котляревський відомий також як видатний драматург. 1819 року він написав для Полтавського театру знамениту п'єсу „Наталка Полтавка“, водевіль „Москаль-чарівник“, які стали основою започаткування також нової української драматургії.

Валентин Бугрим – академік, доктор філософії, літературознавець, Київ.

Предстоятель...

(Закінчення зі стор. 1)

і надалі буде залишатися незламним у своїй підтримці суверенітету і територіальної цілісності України, у справі захисту релігійної свободи, протидії російській агресії та повернення всіх українських заручників додому”, – йдеться в повідомленні.

Крім того, предстоятель Православної Церкви України повідомив держсекретаря США про процес міжнародного визнання ПЦУ, зокрема про рішення Елладської Православної Церкви визнати ПЦУ, а також розповів про „ганебну ситуацію“, яка склалася зі свободою релігії і віросповідання на окупованих територіях Донбасу й анексованого Криму.

Як повідомили у ПЦУ, держав-

ний секретар наголосив, що США захищали і будуть захищати право кожної людини на свободу віросповідання та можливість молитися відповідно до свого вибору.

Глава Православної Церкви України, Митрополит Київський і всієї України Епіфаній розпочав візиту до Сполучених Штатів Америки 18 жовтня.

Візита керівника Православної церкви України до США відбувається на тлі важливого міжнародного успіху ПЦУ. Минулого тижня, слідом за Вселенським Патріярхатом, автокефалію Православної Церкви України першою серед помісних Церков визнала Грецька (Елладська) Церква.

Це рішення викликало негативну реакцію Російської Православної Церкви, яка 17 жовтня оголосила про санкції щодо Грецької Церкви.

СТАНЬТЕ ПЕРЕДПЛАТНИКАМИ!

ДРУКОВАНА „Свобода“ (на папері)

Члени УНСоюзу		Нечлени УНСоюзу	
Рік	Півроку	Рік	Півроку
80 дол.	45 дол.	90 дол.	50 дол.

ЕЛЕКТРОННА (www.svoboda-news.com)

40 дол. на рік для всіх

ДРУКОВАНА І ЕЛЕКТРОННА

Члени УНСоюзу		Нечлени УНСоюзу	
Рік	Півроку	Рік	Півроку
85 дол.	50 дол.	95 дол.	55 дол.

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Вручено нагороди конкурсу Фундації УВУ

КИЇВ. – 15 жовтні у залі Ради вчених Київського державного університету ім. Тараса Шевченка відбулося урочисте надання премій Літературно-наукового конкурсу ім. Воляників-Швабінських Фундації Українського Вільного Університету (ФУВУ). Такий конкурс відбувається щорічно від 1999 року. Премії надаються за опубліковані праці попереднього року з наміром нагородити творчість здібних авторів на науковій та літературній нивах і цим заохотити їх до дальшої творчої праці.

Цього року вручав премії голова ФУВУ Аскольд Лозинський у присутності професора університету Володимира Сергійчука.

Жюрі конкурсу в складі Марії Поліщук, Олі Кузишин-Воляник, Ігоря Мірчука та Ігоря Ніколюка працювало від 1 липня до 15 вересня цього року, розглядаючи праці в жанрах повісті, поезії, новелі та наукового есею, які були видані у 2018 році та надіслані до Фундації до 30 червня. Перші нагороди були надані Петрові Костюкові за науково-дослідницьку працю „Код ідентичності“ та Тетяні Коломійченко за роман „Убити зло“.

Три другі премії були надані Владиславові Сердюкові за збірник „Інгульський степ. Історія-краєзнавство-розповідь-джерела-спадщина“; Святославові Липовецькому за науково-дослідницьку працю „Меч „Щербець“ та українські ворота“; Миколі Посівничеві за біографічне дослідження „Степан Бандера“.

Дві треті премії були надані Ользі Яворській за повість „Неспалима смерека“ та Любові Василів-Базюк за історичну повість „Новими стежками“.

Окремою грамотою відзначено Тараса Шмігера за працю „Перекладознавчий аналіз – теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англій-

Проф. Володимир Сергійчук та голова Фундації УВУ Аскольд Лозинський з лавреатами конкурсу.

ськими мовами“; Віктора Грабовського за роман „Любові не буває забагато“; Миколу Павленка за твори „Холодноярські тризуби, або Пригоди Якоба Штофне в Україні“ та „Хочу спокою, світла, миру і добра“; Світлану Орел за працю „Ті, хто не хотів помирати мовчки“; Валентина Кожевнікова за працю „Суворова розмова про „язик і мову“.

А. Лозинський висловив признання учасни-

кам конкурсу та закликав їх до дальшої творчої праці.

ФУВУ оголосила конкурс на 2020 рік за видання, які появилися чи ще появляться у 2019 році. Термін приймання праць закінчиться 30 червня 2020 року. Книжки слід надсилати на адресу: UFUF, 136 Second Ave., New York, NY 10003.

Фундація УВУ

Говорили про перші політичні процеси у підсоветській Україні

Д-р Тетяна Осташко. (Фото: Стефан Фартушок)

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 17 жовтня на форумі Релігійного Товариства Українців Католиків „Свята Софія“ США та Осередку праці Наукового Товариства ім. Шевченка у Філядельфії відбувся виклад на тему „Перші політичні процеси у підсоветській Україні“. Доповідь виголосила п провідний науковий співробітник відділу історії Української революції 1917-1921 років Інституту історії України Національної Академії Наук України д-р Тетяна Осташко.

За словами доповідачки, поразка національно-визвольних змагань 1917-1921 років в Україні визначила долю багатьох українських політичних і державних діячів. Більшість з них змусена була емігрувати і на чужині шукати шляхів подальшої боротьби за національну незалежність. Інші – з різних причин залишилися на рідній землі, де їм довелося пройти нелегку дорогу поневірян і політичних компромі-

сів, яка так чи інакше закінчувалася однаково – політичними репресіями, позбавленням волі і найчастіше – стратою.

Першими цей шлях судилося пройти українським соціалістам-революціонерам – представникам наймасовішої в добу Української революції 1917-1921 років партії, яка об'єднала цвіт української соціалістичної молоді, що з притаманним для початку ХХ ст. захопленням соціалістичними ідеями Карла Маркса і максималістським юнацьким переконанням у невідворотності перемоги світової революції, заходила будувати в Україні соціалістичну республіку. Саме засліплення соціалістичними ідеями завадило українським есерам розгледіти, що зусиллями більшовицьких лідерів Російська імперія перетворювалася з абсолютистської монархії на тоталітарну комуністичну державу, в якій її творці не бачили майбутнього для незалежної України.

„В той час, коли національні провідники у нескінченних міжпартійних чварах шукали найбільш оптимальну модель державного устрою і намагалися задовольнити насамперед соціальні потреби суспільства, російські лідери вели жорстку боротьбу за відновлення імперії в старих дореволюційних кордонах, – каже Т. Осташко. – Вони впевнено стали на шлях політичних репресій, які повинні були забезпечити реалізацію цієї мети, і кожен, хто не вкладався у схему, яку вони пропонували національним політичним елітам, визначалися як вороги нового радянського ладу і нової влади – влади більшовиків. Намагаючись приборкати національно-визвольні рухи і в першу чергу в Україні, яка у 1917 році стала каталізатором розпаду Російської імперії, комуністичний провід поряд із збройною боротьбою готує показові судові процеси над лідерами національних урядів та партій. Одним з перших був організований судовий процес над активними членами Київ-

ської організації меншовиків. Але справжньою показовою розправою стало засідання Верховного надзвичайного революційного трибуналу Української СРР у „Справі ЦК УПСР“, який, за задумом його організаторів, мав дискредитувати одну з найбільш популярних серед українського населення політичних сил – Українську Партію Соціалістів-Революціонерів (УПСР). Засідання відбулося 22-30 травня 1921 року в Києві в приміщенні великої залі Пролетарського будинку мистецтв (нині – Національна філармонія України).

„Ні одна справа у судовій практиці нашої Радянської Республіки не мала такого великого значення і такого політичного резонансу як справа Центрального комітету партії соціалістів-революціонерів“, – зазначалося у преамбулі стенографічного звіту „Справа членів ЦК УПСР“, опублікованого у Харкові у 1921 року. Засідання революційного трибуналу стало лише заключним актом слідчої справи, яка тривала понад рік і декілька разів перейменовувалася. Спочатку вона мала назву „Справа Центрального українського повстанського комітету“, згодом – „Справа урядів УНР“ і лише на завершальному етапі одержала назву, під якою голосно прозвучала на всю Україну.

„Завдяки розсекреченню матеріалів слідства, які протягом 70 років були закриті для дослідження, з'явилася можливість розібратися як створювалася „справа ЦК УПСР“ і як судили провідників українського національно-визвольного руху, через які приниження та поневіряння їм довелося пройти в умовах „влади трудящих“, прихильником якої багато хто з них декларував себе в процесі своєї політичної діяльності“, – підсумувала доповідачка.

На завершення доповіді Т. Осташко відповіла на запитання аудиторії.

Товариство „Свята Софія“ США

УНСоюз святкує 125 років: Фотофакт з історії, 1980

На цій фотографії з 1980 року бачимо жінок-членів Головного Уряду Українського Народного Союзу перед пам'ятником Лесі Українки на Союзівці під час річних нарад Головного Уряду, які відбулися 12-16 травня. Зліва: Головна Радна Галина Олек, Почесна членка Головного Уряду Марія Чучман, Головна Радна Анна Гарас, Почесна членка Головного Уряду Анна Чопик, Заступниця Головного Предсідника Марія Душник, Головний Касир Уляна Дячук, Почесна членка Головного Уряду Геновефа Жеребняк і Головна Радна Текля Мороз. Комісія Жіночих Справ, членами якої були всі вищезгадані, пропонувала рекомендації і резолюції, які прийняв Головний Уряд. Резолюції: „Тому, що для УНСоюзу є важливою і корисною підтримка посиленої участі молодшої генерації в українському громадському житті, а зокрема в союзовому житті, Головний Уряд рішає: 1. Спонзорувати на кошт УНСоюзу побут двох незаможних потребуючих членів УНСоюзу у віці 7 до 11 років на дитячому таборі на Союзівці. 2. Спонзорувати на кошт УНСоюзу виступи на місцевих радіових станціях талановитих дітей.” Рекомендації: „Головний Уряд закликає жінок-членів УНСоюзу: 1. Протягом цієї Декади Жінки брати активну участь у діяльності Відділів УНСоюзу та його Окружних Комітетів як у зборах, так теж у праці, та приймати пости урядовців по Відділах та Окружних Комітетах. 2. Старатися відігравати важливішу роль у місцевому громадському житті. 3. Щиро вітати в своїх громадах нових українських імігрантів та їм у потребі допомагати. 4. Вписувати в члени УНСоюзу своїх дітей, внуків та інших членів своїх родин.”

На веб-сторінці УНСоюзу читачі можуть переглянути фотоархів з історії організації. Фотоархів доповнюється і удосконалюється. Загляньте тут: unainc.org/una/the-una-is-125-years-old/.

LONG TERM ANNUITIES

**4.00%*
9 YEAR**

**3.75%*
7 YEAR**

**3.25%*
5 YEAR**

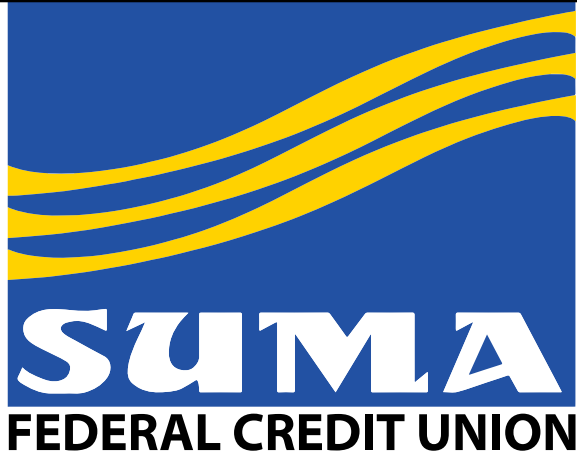
*FIRST YEAR RATE
ALL ANNUITY RATES SUBJECT TO CHANGE
NOT AVAILABLE IN ALL STATES

**CALL US TODAY!
888-538-2833**

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
2200 ROUTE 10, PARSIPPANY, NJ 07054 • WWW.UNAINC.ORG

Ваше омріяне житло може стати реальністю

з низьковідсотковою іпотекою від Кредитівки СУМА

Низькі оплати за аплікації

5/5 зі змінною ставкою

3.00% APR*

30 річний незмінний відсоток

3.75% APR*

Кредитівка СУМА є банківська установа, яка надає повний спектр фінансових послуг та обслугує наших членів вже понад 50 років

* The annual percentage rate (APR) is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APRs are as low as the rates advertised above. The APR shown here is based on the interest rates and points only and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay. Rates are for qualified borrowers who meet certain criteria. Rates and terms are subject to change without notice. 10% down for first time home-buyer, otherwise 20% down. Membership requirements apply. Other rates and terms are available. Contact the credit union for full loan details.

SUMAFCU NMLS# 527694

Наші філії зручно розташовані для ваших послуг

Main Office

125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch

Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch

Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch

Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch

Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Моряк повернувся з полону

Олександр Вівчарик

СМІЛА, Черкаська область. – 23 вересня в міському Будинку культури відбулася зустріч з капітаном рейдового буксира „Яни Капу”, старшиною першої статті Олегом Мельничуком, який разом з іншими моряками був звільнений 7

вересня з російського полону.

Сміляни активно підтримували в полоні свого земляка. У місті було встановлено таблицю з його зображенням та інформацією про нього. Йому надсилали листи і передачі. У Смілі О. Мельничук навчався в школах ч. 5 і ч. 7. Тож школярі цих навчальних закладів

Родина Мельничуків на сцені міського Будинку культури. (Фото: Олександр Вівчарик)

Учасники зустрічі сфотографувалися на згадку. (Фото: Олександр Вівчарик)

теж активно підключилися до кампанії на підтримку земляка. Школярі з села Тернівки навіть писали листи азбукою Морзе, бо українською мовою полоненим морякам листи не передавали.

Мати моряка Лариса Мельничук працює вихователем у дитячому садку. Свою скромну платню і гроші, які давали небадужі люди, від-

силала московським добровольцям, які купували і передавали полоненим харчі, необхідні побутові речі.

Узагалі, батьки Мельничука дуже порядні люди. Його тато, крім усього, волонтер Смілянської самооборони „Січ”, постійно допомагає воїнам на фронті. Не дивно, що син

(Закінчення на стор. 19)

Вийшов фільм про Василя Стуса

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Прем'єрний показ фільму „Заборонений”, присвяченого Василеві Стусу, відбувся у кінотеатрі „Оскар” в день пам'яті відомого українського поета і правозахисника 4 вересня. Режисер фільму – Роман Бровко, автори сценарію – Сергій Дзюба та Артемій Кірсанов, продюсер – Артем Денисов, компанія UM-GROUP. Головні ролі зіграли Дмитро Ярошенко, Віталій Салій, Олег Масленников, Євгенія Гладій, Карина Шереверова, Діана Розовлян.

На показ, що передуює виходу фільму 5 вересня в український прокат, були запрошені журналісти, представники дисидентського

руху, громадські діячі, які схвально відгукнулися про фільм, особливо відзначивши гру виконавця головної ролі.

„Велика подяка акторові Дмитрові Ярошенку, бо зіграти Василя Стуса – це треба бути самому людиною достойною і людиною з високим мистецьким духом, з мистецькою природою. Дмитрові це вдалося”, – сказав історіограф дисидентського руху Василь Овсієнко, який був з В. Стусом спочатку у мордовських таборах, а потім і на Уралі – в місці другого ув'язнення Стуса.

Дисидентка, дружина скульптора Бориса Довганя, який створив відоме погруддя В. Стуса, Маргари-

(Закінчення на стор. 17)

На прем'єрі фільму „Заборонений” (зліва): радянська дисидентка Маргарита Довгань, виконавець головної ролі Дмитро Ярошенко та радянський дисидент Василь Овсієнко. (Фото: Георгій Лук'янчук)

UKRAINIAN SISTERS

THE BEST CARE FOR YOU OR FAMILY MEMBER

24 hours and 7 days per week services

- Compassion
- Kindness
- Responsibility

Ukrainian - American homecare agency
 631-764-5388
 631-727-2880
 Ukrsistersag@gmail.com

Відкрили пам'ятник Леонідові Каденюкові

Віра Боднарук

30 серпня в селі Клішківці відбулася церемонія відкриття пам'ятника Леонідові Каденюкові, першому космонавтові незалежної України, який народився тут 28 січня 1951. Автор пам'ятника – скульптор Ігор Ортинський.

Постамент встановлений на території місцевої школи, щоб люди пам'ятали про свого славного земляка. На урочисте відкриття монументу прибули сотні людей з усієї області, як також зі столиці. Присутні були члени обласної ради, викладачі Інституту педагогічної освіти, народні депутати та просвітяни на чолі головою обласної „Просвіти” Буковини Остапом Савчуком.

„Просвіта” на Буковині із центром в Чернівцях була заснована 150 років тому і плідно працює відповідно до вимог часу. Від часу проголошення незалежності України в 1991 році було встановлено контакт з Товариством Української Мови ім. Шевченка в США (ТУМ).

Від того часу члени ТУМ мали зустрічі з просвітянами в Чернівцях і надавали фінансову допомогу у видавничій діяльності, зокрема назначено на видання журналу для молоді „Українська ластівка”.

До відзначення 150-річчя засну-

вання „Просвіти” на Буковині було видано ілюстрований календар великого формату на 2019 рік, де можна побачити світлини з різних ділянок праці „Просвіти”, зазначено важливі події.

Веніс, Флорида

Відкриття пам'ятника Леонідові Каденюкові. (Фото: Остап Савчук)

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

„Наші“ і „не наші“ в Сербії

Богдан Барбіл

З 40 тис. русинів і українців, що проживають на теренах колишньої Югославії, більше половини припадає на Сербію – відповідно майже 16 тис. русинів і 5,000 українців. Вони живуть в автономному краї Воеводина. Хоч провідники організації „Руська матка“ входять до Світової ради русинів, яка веде політику відмежування від України, прості русини Воеводини душею і серцем відчувають свою спорідненість з усіма етнічними українцями.

Руснаки (саме так вони себе гордо величають) Воеводини мають національні школи, дитячі садки. Театр з самодіяльного перетворився у професійний. Називається він „Дядя“. Так йменували режисера з України Петра Ризнича, що тривалий час працював з трупою в селі Руський Керестур.

Тут з 1945 року виходить газета „Руське слово“. Бачваноруською мовою надруковано до тисячі книжок. Науковці русинського відділення при Новосадському університеті, за словами професора Янка Рамача, співпрацюють з колегами з Ужгородського національного університету, інституціями Львова, Національною академією наук України. На відділенні вивчається українська мова і література. Сам Я. Рамач захистив докторську дисертацію в Ужгородському національному університеті.

На Балканах перші переселенці з Закарпаття та Пряшівщини поселилися майже 275 років тому у воеводинському селі Руський Керестур, у 1745 році. Згодом осіли у Коцурі, Новому Саді, Вербасі, Дюрдеві. Як тільки газди зводили собі обійстя, громадою бралися за спорудження греко-католицької церкви. У Руському Керестурі, який русини називають своєю матір'ю, вона збудована в 1784 році. Від 1753 року у селі діє школа.

В травні 1855 року до школи у Руському Керестурі на посаду головного вчителя з Закарпаття приїхав Петро Кузмяк. Він став улюбленцем юних і дорослих. Гімназія тепер називається „Петро Кузмяк“. Біля її корпусу першому головному вчителю встановлено пам'ятник-погруддя.

У 1923 році найбільший культурний діяч місцевих русинів Гавриїл Костельник кодифікував у літературну мову місцевий діалект, видавши „Граматіку бачвансько-рускей бешеди“. Сучасні науковці відносять його до південно-західних говорів української мови. Русинська або руська мова Воеводини містить синтезу закарпатських, пряшівських діалектних слів, плюс багато сербських новотворів. Вона, зрозуміло, далека від української літературної. Г. Костельник, який згодом як греко-католицький священник служив у Львові, де у 1948 році після заборони греко-католицької церкви і переходу в православ'я убитий енкаведистами, казав, що у його грудях б'ються два серця – русинське і українське. У Руському Керестурі відбуваються фестивалі поезії „Костельникова осінь“. У селі є пам'ятник Г. Костельникові.

У Руському Керестурі, інших селах зібрав багатющий етнографічний матеріал Володимир Гнатюк. Він писав, що місцеві русини мали і читали книжки, газети. За громадські гроші утримували вчителів, лікарів, створювали по селах позичкові каси. Жили русини заможні. У середньому, зазначав В. Гнатюк, господар з сім'єю споживав за рік три свині, а деякі їли м'ясо щодня.

Після Першої світової війни руснаки (саме так вони себе йменують) Воеводини почали засновувати свої національні організації. Найвпливовішою з них було Руське народно-просвітне товариство, схоже на львівську „Просвіту“. Інтенсивнішими ставали зв'язки з Ужгородом, Пряшевом, Львовом. Свідком тріумфу і трагедії Карпатської України (на частині території Закарпаття) в 1938-1939 роках став крижевецький єпископ Діонізій Няраді, якого Апостольська Столиця послала на службу в закарпатське місто Хуст.

Після поразки Президент Карпатської України о. Августин Волошин разом з прем'єр-міністром Юліаном Реваєм, міністром Августином Штефаном, багатьма членами уряду, січовиками через Румунію переїхав до Югославії. З почетом його приймав Загреб. В Югославії опинилося до 350 січових стрільців. Найтепліше А. Волошина зустрічали у Руському Керестурі. Йому радили переїхати до Лондону, але він вибрав Прагу, де у травні 1945 року був арештований советами і знищений у Москві. А прах єпископа Д. Няраді покоїться в крипті храму в Руському Керестурі.

У Руському Керестурі зберігають пам'ять про вихідця із Закарпаття, відомого театрального режисера Юрія Шерегія, який у 1939-1940 роках, а також у 1970 році поставив багато спектаклів на сценах Воеводини.

В 1970 у Руському Керестурі створена єдина на всю колишню Югославію гімназія з русинською мовою навчання. Вона має інтернат, приймає дітей з багатьох віддалених населених пунктів. Нині у ній 500 учнів. Після Другої світової підручники для шкіл надходили зі Словаччини, Радянського Союзу, а з 1968 року їх видає видавництво у Новому Саді.

У листопаді минулого року обрано новий склад Національної ради русинської національної меншини Республіки Сербія. Цього ж дня українська громада обрала Національну раду української національної меншини РС у складі 15 осіб. Діють також Союз русинів-українців Сербії (член Світової федерації українських лемківських об'єднань) та Товариство української мови, літератури та культури ім. Тараса Шевченка „Просвіта“, а також низка культурно-мистецьких товариств на місцевому рівні.

Зокрема, Союз русинів-українців організовує літні школи для молоді, проводить виставки, цикли лекцій, присвячені важливим подіям історії України та історії русинів і українців. Важливу роль у збереженні української пісенної та танцювальної культури відіграють також культурно-мистецьке Товариство ім. Івана Сенюка в місті Кула, Товариство „Карпати“ у місті Врбас, „Коломийка“ в Сремській Митровиці.

Предмет „Українська мова з елементами національної культури“ викладається на відділенні україністики філологічного факультету Белградського університету та факультативно, в рамках навчальної програми для учнів першої-восьмої класів, у 19 класах сербських середніх шкіл у містах: Новий Сад, Кула, Врбас, Сремська Митровиця та селищах Будісава і Крушич Автономного краю Воеводини. Українською мовою друкується щомісячна газета „Рідне слово“ та дитячий журнал „Соловейко“.

Після Другої світової війни 8,000 українців з Боснії переїхали до сербської Воеводини, в місця, з яких насильно депортували німецьке та угорське населення.

(Закінчення на стор. 13)

СУМ провела благодійний табір для дітей в Україні

Ольга Поліщук

ЧЕРНІГІВ – Спілка Української Молоді (СУМ) організувала всеукраїнський благодійний табір для дітей, чий батьки брали участь у бойових діях на сході України, та дітей з лінії розмежування. Такі табори СУМ проводить уже п'ять років. У них оздоровилися та пройшли терапію, щоб позбутись посттравматичного синдрому, понад 600 дітей.

Цього року табір провели на Чернігівщині. Його гаслом і назвою стали слова „Знай наших!“. Юнаки і юначки, перебуваючи на Довженківській землі, знайомилися з видатними українцями, які прославляли і прославляють Україну у всьому світі.

У таборі побували провідник гурту „Антитіла“ Тарас Тополя, відомий у світі мотомандрівник Валерій Кришень, генерал-майор Служби безпеки України Віктор Ягун, творець системи самонавчання Олександр Андрющенко.

Старше юнацтво знайомилось зі старовинним містом Ніжин,

У всеукраїнському благодійному таборі на Чернігівщині. (Фото: Ольга Поліщук)

молодше юнацтво відкривало для себе дитячий світ Олександра Довженка. Було спілкування з тва-

ринами у Менському зоопарку, скелелазіння, вечірні таборів програми, співи під гітару.

Табір відбувся з підтримкою Міністерства молоді та спорту України, Світової та Крайових Управ СУМ.

НОВІ ВИДАННЯ

Атлас розповів про українців у США

Станіслав Кульчицький

„Атлас українців у США: демографічні та соціо-економічні характеристики“ створений зусиллями одного автора – проф. Олега Воловина, який працює в Центрі славістики, Евразії і Східної Європи при Університеті Північної Кароліни (Чапел-Гил, США). В центрі наукових інтересів О. Воловина перебуває проблема демографічних втрат, пов'язаних з Голодомором 1932-1933 років в Україні. Тому впродовж багатьох років він підтримує творчі зв'язки з фахівцями двох установ Національної Академії Наук (НАН) – Інституту демографії та соціальних досліджень ім. Михайла Птухи (Наталією Левчук, Омеляном Рудницьким і іншими) та Інституту історії України.

Мені не раз доводилося інтерпретувати під історичним кутом зору пов'язані з Голодомором демографічні показники, які виявлялися командою О. Воловина. Я навіть гадки не мав, що він одночасно опрацьовує таку трудомістку тему, як „Атлас українців у Сполучених Штатах“.

У передмові до атласу д-р Мирон Куропась, в минулому спеціальний асистент Президента США Джеральда Форда і член комісії Конгресу з розслідування українського голоду 1932-1933 років, розповів, що йому вдалося у 1977 році зібрати конференцію з участю близько 100 провідників національних меншин, присвячену обговоренню програми переписів населення США. Дж. Форд позитивно поставився до висунутих конференцією рекомендацій доповнити програму перепису 1980 року і наступних переписів детальною характеристикою стану національних меншин.

Отже, О. Воловина мав у своєму розпорядженні досить деталізовані дані переписів 1980, 1990, 2000 і 2010 років, які в динаміці висвітлювали стан української національної меншини. Зрозуміло, що в основу „Атласу українців США“ був закладений перепис 2010 року.

Хоч атлас є авторською працею, до його створення причетні багато людей. Перш за все, це колектив Центру Демографічних і Соціо-економічних Досліджень, створений при Науковому Товаристві ім. Шев-

ченка (США) в 2010 році О. Воловиною і Василем Лопухом. У вступному слові О. Воловина підкреслив, що у створенні атласу йому істотно допомогли дані про українську національну меншину, зібрані цим колективом за період 1899-2010 років, тобто від першої до четвертої хвилі еміграції українців в США.

Директор-адміністратор НТШ В. Лопух є учнем легендарної людини – проф. Володимира Онікієнка (1923-2013), який в останні роки працював у Раді з вивчення продуктивних сил України і створив наукову школу з багатьох десятків демографів та економістів. Під його керівництвом В. Лопух захистив у 1990 році дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, а після переїзду в Нью-Йорк спеціалізувався на вивченні української діаспори в її демографічних та соціо-економічних вимірах. Підготовку атласу він започаткував разом з О. Воловиною.

До створення атласу причетний також проф. Ростислав Сосса, який в 1994-2015 роках очолював державне науково-виробниче підприємство „Картографія“, а пізніше створив картографічний департамент у складі Національного університету „Львівська політехніка“. Впродовж багатьох років він працює за сумісництвом провідним науковим співробітником Інституту історії України НАН України. Р. Сосса і його співробітники Вадим Куренков, Наталія Кравченко, Вікторія Франчук та інші вготували карти атласу за формулярами О. Воловина.

Основну частину витрат, пов'язаних з виготовленням та публікацією атласу, взяв на себе банкір Богдан Курчак з Федеральної Кредитової Кооперативи Самопоміч Нью-Йорк. Робота над атласом почалася одразу після оприлюднення матеріалів перепису населення США 2010 року і завершилася в 2019 році. Завдяки залученню відомостей, зібраних в Центрі демографічних і соціо-економічних досліджень при НТШ, створений атлас дуже інформативний. Можливо, це найбільш фундаментальна праця серед видань, присвячених характеристиці етнопонаціональних груп у США.

Основу атласу становить мапа

США з позначенням 50 штатів і федерального округу Колумбія (Вашінгтон). Демографічні і соціо-економічні характеристики української національної спільноти розміщені або на контурних мапах в межах кожного штату, або на мапах окремих штатів, або на мапах, де показані великі міста з пригородами. Виділено 56 міських агломерацій, в яких проживають більшість значні групи українців.

Перший розділ присвячений історії заселення країни українцями в різні історичні періоди (від 1899 року). Другий розділ показує розподіл українців між штатами. Останній перепис показав, що третина українців зосереджена у трьох штатах – Нью-Йорку (14 відс. від їх загальної кількості), Пенсильванії (12 відс.) і Каліфорнії (10 відс.). Наступні три штати з найбільшою чисельністю українців – це Нью-Джерсі, Вашингтон та Ілліной. Разом узяті, шість штатів зосереджують в собі 54 відс. українців.

У великих містах найбільше українців зосереджено в Нью-Йорку, Філадельфії, Чикаго.

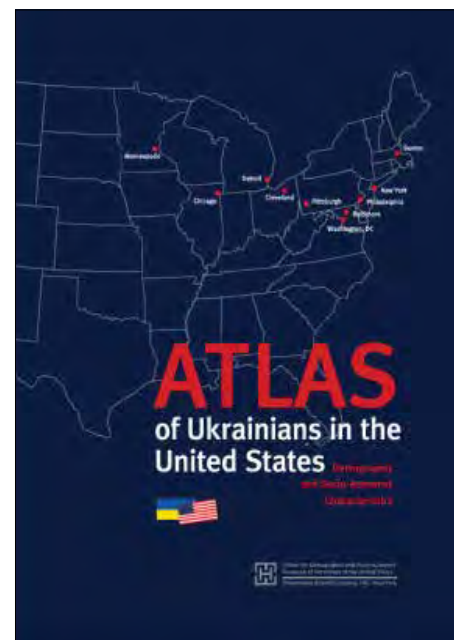
Показані вік і стать української спільноти в штатах і міських агломераціях. Українці мають вищу перевагу жінок над чоловіками, ніж все населення США, і дещо вищу кількість людей старшого віку.

У атласі простежується походження і місце народження представників української спільноти. Більше половини їх в усіх штатах, за винятком Південної Дакоти, Вашингтону і Аляски, народилися в США.

Набуття громадянства є вирішальним показником інтегрованості в американське суспільство. Ті, хто народився в США, стають громадянами США по праву народження. Серед тих, хто прибув в країну у 1948-1952 роках, громадянами стали понад 90 відс., а серед імігрантів четвертої хвилі (1988-2010 роки) – лише 53 відс.

Кількість україномовних в сімейному побуті серед представників української спільноти у 1980 році дорівнювала 16.1 відс. від загальної чисельності, а в 1990 році скоротилася до 13 відс. Четверта хвиля іміграції збільшила кількість україномовних в 2010 році до 15.3 відс.

Українці США – високоосвіче-

на спільнота. У віці 25 років і старше в 2010 році докторський науковий ступінь мали 2.5 відс. осіб, освіту в обсязі від магістра до доктора (виключно) – 20.6 відс., а освіту в обсязі середньої школи (в тому числі незакінчену) – 99.2 відс. осіб.

Українці мали в 2010 році високий рівень задіяності в праці – 66 відс. Відсоток бідних українських сімей виявився найвищим в Алясці – 69 відс. Понад 20 відс. бідних було зареєстровано у чотирьох штатах – Вашингтоні, Орегоні, Кентакі і Південній Кароліні.

Перепис 2010 року показав, що майже 70 відс. українців мали власне житло.

Певним недоліком є те, що дані атласу вже застаріли: у ньому аналізується 2010 рік, а настає вже 2020-ий й, відповідно, новий перепис населення. Тому слід побажати проф. О. Воловіні самостійно, або із залученням молодих колеґ опрацювати матеріали перепису 2020 року, коли вони стануть доступними. Доповнення вже існуючих таблиць даними 2020 року не потребуватиме великих зусиль. Цю роботу можна виконати і у вигляді серії наукових і науково-популярних статей.

Станіслав Кульчицький – головний науковий співробітник Інституту історії України Національної Академії Наук України, доктор історичних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, член редакційної колегії Національного атласу України, лауреат премії Омеляна і Тетяни Антоновичів, Київ.

„Наші“ і „не наші“...

(Закінчення зі стор. 12)

На початку війни на території колишньої Югославії було 30 тис. русинів, 115 тис. українців. У 1944-1945 роках налічувалося понад 4,000 русинських і українських борців-антифашистів. Це 10 відс. усієї громади. Українець Іван Сенюк, командир 12 славонської ударної бригади, посмертно став народним героєм Югославії. Його ім'я носить культурно-мистецьке товариство у воеводинському селі Кула. А в Сремській Митровиці, де є вулиця ім. Тараса Шевченка, місцеві українці створили товариство „Коломийка“, при якому відкрили недільну українську школу.

І русинські, і українські художні колективи Сербії, Хорватії, Боснії

та Герцеговини у 58-ий раз поспіль зібрав цього літа в Руському Керестурі фолклорний фестиваль „Червена ружа“. Приїжджають сюди також ансамблі з України, Словаччини, Польщі, інших країн.

2003 року місцеві греко-католики були виведені з підпорядкування епархії у Крижевцях (Хорватія). Було засновано екзархат для греко-католиків у Сербії. Й ось тепер, за повідомленням Радіо Свобода у Руськім Керестурі урочисто проголошена греко-католицька епархія св. Миколая, яку очолив нинішній екзарх Георгій (Юрій) Джуджар. Він свого часу був помічним єпископом Мукачівської греко-католицької епархії. Нова епархія налічує 20 тис. віруючих – русинів, українців та румунів. Вона має 20 парафій, у яких служать 17 священників.

У місті Новому Саді на 86-му

році життя помер греко-католицький священник, хрестоносний протоієрей Роман Мизь, довголітній парох в цьому місті, видатний проповідник, видавець, викладач, історик, журналіст, громадській діяч. Р. Мизь народився 1932 року в Дрогобичі, в сім'ї греко-католицького священника, в котрій до того часу п'ять поколінь чоловіки по прямій лінії були священиками. Згодом батьки поселилися в колишній Югославії, де він закінчив студії теології. Студював і в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, також в університетах у Загребі (історію мистецтва) та Новому Саді (історію). На церковну службу до Нового Саду був призначений 1968 року й там залишився до кінця життя.

Отець Р. Мизь – автор понад 50 книг, в тому числі п'яти томів

„Матеріалів до історії українців в Боснії“, двох томів біографій греко-католицьких священників в колишній Югославії, лексиконів християнської термінології, історій парафій. Друкував українською, русинською та сербською мовами. Був засновником і редактором україномовних радіопередач в Боснії та Сербії, засновником християнського часопису „Дзвони“.

В останні десятиліття русини та українці Югославії активно співпрацювали з громадами сусідніх, заокеанських держав. Зв'язки з Україною з політичних причин активними стали тільки у другій половині 80-их років минулого століття. Нині ці контакти, на превеликий жаль, мінімальні. А тому потребують об'єднаних зусиль з обох сторін.

Ужгород

Митрополит УПЦ в США Антоній відкриває святкування молитвою.

Чоловічий хор „Прометей” завершує святковий вечір грімким „Многая Літа” і молитвою за Україну „Боже Великий Єдиний”. (Фото: Стефан Фартушок)

Голова ЗУАДК-у Лариса Лозинська Київ передає історію організації.

Громада святкувала...

(Закінчення зі стор. 1)

дасть погасити пориву українців до самостійного та творчо-самобутнього життя. Завдяки ЗУАДК-ові ця хвиля отримала нове життя в умовах, більш пригожих для їхнього інтелектуального й творчого самовияву та досягнення добробуту. А за нею такі можливості отримали й далі отримують нові хвилі українців, закинених долею у чужі сторони.

Вже 75 років ЗУАДК сумлінно сповняє цілі, для яких він був покликаний до життя в далекому 1944 році на Другому Конгресі УККА. На початках основним завданням було нести допомогу українським жертвам війни в Україні та на еміграції (збірки на фонд „Брат братові”). З ходом часу форми допомоги й тим, кому призначалась допомога, модифікувались, а точніше – поповнювались, бо ЗУАДК завжди старався якнайкраще відгукуватись на нові виклики потреб українців незалежно від того, де б вони не знаходилися. Мабуть нема другої української установи чи організації в діаспорі, якій стільки українців завдячують потрібну поміч в час їхньої скрути.

Тому не дивно, що на 12 жовтня на відзначення 75-літнього ювілею ЗУАДК-у в Українському Освітньо-Культурному Центрі (УОКЦ) в Дженкінтаві, Пенсильванії, відбуло стільки представників інших українських організацій і вдячних членів громади, між ними члени ексекютиви Українського Народного Союзу, який цього року святкує своє 125-річчя.

Щоправда, управа та працівники ЗУАДК-у самі подбали про це відзначення, бо хоч благодійна діяльність видима багатьом людям, але не кожен знає, що провадить і займається нею установа, яка вимагає значний гурт глибоко альтруїстичних активістів і добровольців та постійний доплив фінансових датків і пожертвувань у формі різних речей, як наприклад одягу й лікарського обладнання. Ті пожертви уможливають ЗУАДК-ові продовжити існуючі проекти та взятися за нові.

Різноманітність потреб людей в Україні вимагає в свою чергу й різноманітність форм допомоги. Тут треба підкреслити, що ЗУАДК старається не просто давати людям якусь суму грошей, але придумати таку цілеспрямовану форму допо-

моги, яка би посприяла людям згодом стати самодостатніми в житті. Слід підкреслити, що управа ЗУАДК-у, яка повністю працює на громадських засадах, старається якнайменше витратити на адміністративні справи, спираючись на вкладі добровольців, так щоб пожертви йшли майже виключно на призначену допомогу чи гуманітарні проекти.

Напередодні самої програми вечора, гості мали нагоду насолоджуватися музичним виконанням струнного тріо, під проводом Віри Бойко (скрипка) та в складі Марка Степпер (альт) і Антоній Піролло (віолончеля), котрі ввели присутніх гостей в атмосферу родинного свята. А при тому, гості мали нагоду пригощатися незрівняно смачним печивом, приготовленим самими активістами ЗУАДК-у в додатку до різноманітних закусками професійного кейтеринг сервісу.

Знайомі голоси невтомної завідувачки бюро ЗУАДК-у Мотрі Бойко Вотерс та хорového соліста Ігоря Кушніра служили приємними сполучниками вечора, в якому перепліталися розповіді з історії ЗУАДК-у, привіти її працівників із України та музичні виступи талановитих виконавців.

Святкування удостоїв своєю присутністю найвищий ієрарх Української Православної Церкви в США, Митрополит Антоній, який розпочав свято вступною молитвою. Митрополит Української Католицької Церкви в США Борис Гудзяк, хоч дуже хотів бути присутнім на святкуванні, через непередбачені обставини був змушений

відмовитися в останій хвилині, тому завершальну молитву відмовив Єпископ УКЦ Андрій Рабій.

Слово-привіт від уряду України з признанням ЗУАДК-ові за його колосальну роботу на ниві допомоги Україні виголосив генеральний консул в Нью-Йорку, Олексій Голубов. В Україні глибоко оцінюють діяльність ЗУАДК-у, за що і організація і її голова були відзначені на високому державному рівні. Між іншим, тяжкі психологічні рани, які понесли учасники Майдану та воєнних дій на сході країни, а також їхні родини, помагає, хоч частинно, гоїти ЗУАДК своїми програмами, на які зібрано вже кілька мільйонів доларів.

Повна зала учасників ювілейного святкування в УОКЦ уважно та в тиші, характерній залі університетського викладу, слухала цікаво представлену розповідь історії ЗУАДК-у, подану довголітньою його головою, д-ром Ларисою Лозинською Київ, доктор економіки. Було багато, про що розказувати. Скільки лих і бід пережили українці в різних закутках світу за років існування ЗУАДК-у, стільки починів він розвинув на відповідь усьому тому – безперечно є чого подивляти й відзначати. Бо активність цієї установи говорить і за високу гуманність та глибоку чутливість українців до горя своїх земляків і традиційну готовність подати поміч навіть незнайомим людям.

Впродовж десятиріч свого існування ЗУАДК невтомно мобілізував фінансові спроможності українців Північної Америки для прерізних акцій допомоги. В перших

десятиріччях це були головно для потерпілих від всяких катаклізмів – землетрусу в Югославії, повеней, тощо.

Згодом ЗУАДК став організувати акції, які би підносили економічний стан українців в країнах, де обставини не зовсім тому сприяли. Успішним прикладом цього був Земельний Фонд для українських хліборобів у Бразилії, що дав їм можливість придбати нові землі для господарювання або стати власниками піль, яких обробляли для великих землевласників.

Після відновлення української державности ЗУАДК створив ряд просвітницьких програм для піднесення національної свідомості дітей і старших, які живуть на територіях України, в яких русифікаційний тиск особливо потужний, калічуючи при тому душі та свідомість людей.

Велика шана належить вмілому керівникові ЗУАДК-у, яка не тільки з себе вельми вкладає в діяльність установи, але вміло наставляє та координує дії немалою гурту людей, які попри свої професійні та родинні зобов'язання знаходять час і сили посвятитись праці на допомогу іншим. Презентацію доповнювали висвітлені на екрані прозорки, що тільки частинно охопили багатогранну діяльність ЗУАДК-у.

Слово д-ра Л. Київ доповнили звіти-привіти керівників київського та львівського представництв ЗУАДК-у Віри Принько та д-ра Андрія Диди. Під цю пору більша частина одержувачів допомоги є мешканцями України, як також більшість проектів ЗУАДК-у зосереджені в Україні. Енергійні представники в Україні здійснюють велику роботу припилюючи передачу допомоги, що покриває усі куточки України, і спостерігаючи за справним виконанням ЗУАДК-івських проектів. Їхні обов'язки вимагають від них постійної рухливості та розумної координації. Кожний, навіть малий даток від жертводавців в США перетворюється в Україні у великий дар любові та підкріплення в житті, що глибоко трансформує життя понівечених долею або вадами при народженні людей. А серед них є багато дітей, яким здається, що світ волить про них забути, якби не той цінний вияв уваги і любові.

Зворушливий привіт зложив також голова Центру військово-

Мистецький виступ фортепіаністів Анни і Дмитра Шелестів.

(Закінчення на стор. 15)

Громада святкувала...

(Закінчення зі стор. 14)

го капелянства о. Степан Сус, який передав глибоку подяку ЗУАДК-ові від ветеранів бойових дій на російсько-українському воєнному фронті за організацію кілька сотень фінансових опікунів ветеранів, які знаходяться на шляху важкого повороту до нормально-го життя.

Надзвичайно приємну мистецьку насолоду дав фортепіяновий виступ віртуозів Анни та Дмитра Шелестів. Вражав гарний підбір творів, які вони виконали на цьому досить насиченому промовами й привітаннями святі: героїчна увертюра до опери Миколи Лисенка „Тарас Бульба”, мелодійно багатий, п'ятичастинний твір під назвою „Народні мелодії й танці” та чарівлива в'язанка українських пісень. У дальшій програмі вечора вони виконали популярну серед американців джезову „Рапсодію у стилі блюз” Джорджа Гершвіна, який до речі походив від єврейських емігрантів з України й не раз використовував у своїх творах українські народні мелодії. Гра молодого подружжя піаністів, здебільшого на чотири руки, відзначалася високою технічною майстерністю, витонченим естетичним виконанням й вишуканою експресивністю, що глибше умістовувала твори.

Мистецьку частину програми також збагатили перлина філадельфійської громади – чоловічий хор „Прометей” під диригуванням Романа Кучарського та при фортепіяновому акомпанюванні Іре-

Передпрограмова прелюдія музичним виконанням струнного тріо, під проводом Віри Бойко (скрипка) та в складі Марка Степпера (альт) і Антоній Піролло (віолончеля). (Фото: Стефан Фартушок)

ни Пелех-Зварич. Хор виступив на святі з піснями „Ой, чого ти дубе” (слова С. Черкасенка, музика К. Стеценка) і „Грай, бандуро, грай!” (сл. П. Воронька, муз. невідомого автора), а на самому кінці свята виконав молитву за Україну, „Боже Великий Єдиний”. До співу долучилися всі присутні, благуючи Господа завжди тримати нещасний наш народ в своїй опіці.

На цьому місці варто згадати, що в час переселення з Німеччини ЗУАДК старався перевезти до Америки цілим складом кілька мистецьких колективів, які утворилися в таборах Ді-Пі. Серед них був, між іншим, театр славетного Володимира Блавацького, який ще довго після свого переїзду до Філадельфії продовжував ставити вистави

високомайстерного виконання.

Відзначеними на святі були Методій Борецький, котрий понад 50 років є членом Ради Директорів і Екзекутиви ЗУАДК-у та провадив Інформаційним Бюром з 2004 року до 2018 року, і Люба Сілецька, котра понад 40 років є членом Ради Директорів і Екзекутиви ЗУАДК-у та провадила Допомоговою Комісією з 2000 до 2017 року, а далі є її дорадчим членом.

Спеціальна подяка належить святоковому комітетові, а особливо його співголовам Христі Харині Сенік та Мирославі Мазурок Гил.

Задля того, щоб не пропала пам'ять про жваву благодійну діяльність ЗУАДК-у та взагалі українців Америки, готується ювілейна книга. В ній будуть ширше

задокументовані поодинокі заходи, акції та проекти, здійснені впродовж останніх 75 років. Матеріал для книги, що носиме назву „Співзвучні Акорди Тепла”, вже довгим часом підшукує і збирає Осип Рожка. Він і пише своєрідну літописну історію заслуженого ювілянта – ЗУАДК-у. На цьому вечорі О. Рожка поділився деякими цікавинками, яких познаходив по різних архівах у ході своїх досліджень.

Відзначення ювілею ЗУАДК-у вже відійшло в історію, але попереду багато муравлиної праці на ниві гуманітарної допомоги. Лишається побажати всім керівникам, працівникам і помічникам-добровольцям ЗУАДК-у дальшої наснаги й витривалості в продовженні цієї важливої діяльності.

Empower Your Savings

3 MONTH SHARE CERTIFICATE SPECIAL!

2.53% APY*

GET STARTED TODAY:

CALL NOW (215) 725-4430

or visit:
www.ukrfcu.com/3month

ПОДОРОЖІ

Нове господарство старого села

Юні мешканці села Піщаного. (Фото: Олександр Вівчарик)

Олександр Вівчарик

ПІЩАНЕ, Черкаська область. – 11 вересня мені випало побувати на Лівобережжі Дніпра у селищі Піщане, що розкинулося обабіч річки Супій. Я знав, що це село дуже давнє. Ще у літопису Нестора згадується, що містечко Пісочне закладене князем Олегом у X ст., приблизно 907 року.

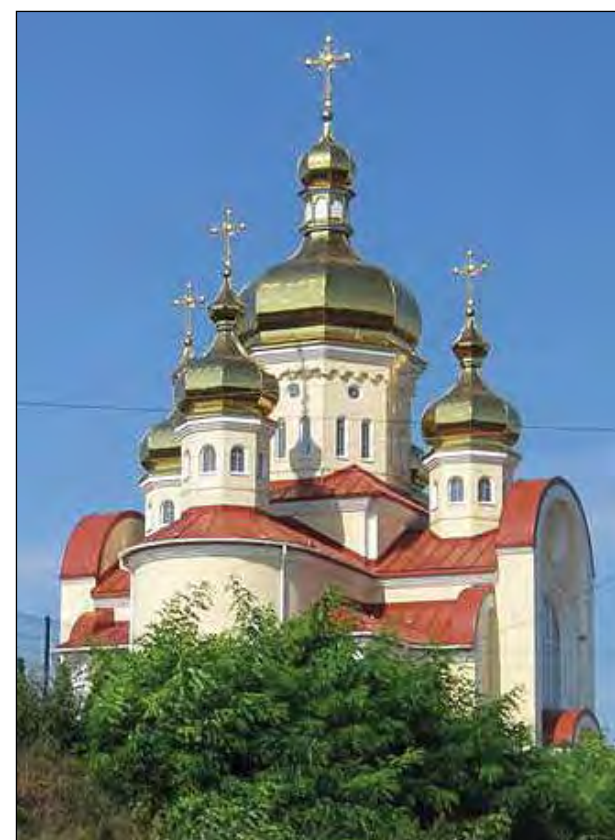
Місце тут зручне і гарне. Поселення завжди було волелюбним, козацьким. Його мешканці воюють проти агресії Росії й зараз. Руслан Шеремет, ім'ям якого назвали центральну вулицю в селі, загинув на Донбасі у 2014 році.

Героїв ця земля народжувала не раз. Серед них був Юрій Міхновський – український православний діяч, архієпископ Української Авто-

кефальної Православної Церкви з 1930 року, настоятель Софійського Собору в Києві. 1937 року його розстріляли більшовики.

Усе ж до відвідання Піщаного я не знав, що на місці колгоспу в селі постала одна з найкращих в Україні агрофірма „Маяк”. Її засновником і директором є Герой України, почесний член Національної академії аграрних наук України Микола Васильченко. Він народився в сусідньому селі, у агрофірмі працюють його дружина Любов і дочка Тетяна.

Почалося усе в 1988 році, коли він побував у США й на власні очі побачив, як потрібно організувати потужне і ефективне підприємство, яку техніку, які технології слід використовувати, щоб виробляти конкурентноздатну продукцію. У Піщаній він розпочав із заміни машин-

Нова церква у Піщаному.

но-тракторного парку. Потому прийшла черга модернізації тваринницького комплексу. Встановили сучасні американські поливні установки, якими керують на відстані. Господарство має 8,000 гектарів ріллі, з яких 900 уже поливають. Врожайність зернових і інших культур така ж, як у розвинутих країнах світу.

Придбали зерносушильний комплекс, американську доїльну залу, де 1,000 корів обслуговують два оператори, свинокомплекс з усіма німецькими і данськими технологіями, сучасний машинний двір. Агрофірма постійно купує закордонну сільськогосподарську техніку: американські трактори, німецькі комбайни, сівалки австрійського виробництва, зерносушильний комплекс з голандським комбікормовим заводом.

Усе це позитивно відбивається на добробуті людей. Село має гарні дороги, школу, дитячий садок, центр технічної творчості, амбулаторію, будинок культури (має чотири народні колективи і 27 гуртків художньої самодіяльності), фізкультурно-оздоровчий комплекс, кав'ярню „Старий маяк” і крамниці.

Для дітей і гостей села влаштували кукурудзяний і солом'яний лябіринти. Перший з них вирізаний просто неба на кукурудзяному полі. У лябіринті є дев'ять кілометрів заплутаних доріжок, де можна знайти безліч цікавих подарунків та головну нагороду – безкоштовну екскурсійну поїздку. Солом'яний лябіринт складається з 156 спресованих бльоків солом, на яких можна відпочивати.

Окрасою стала церква, яку своїм коштом збудував М. Васильченко.

Приклад Піщаного показує, що Україна має перспективу і може досягти вагомих результатів у сільському господарстві.

Тваринницький комплекс агрофірми.

Солом'яний лябіринт у Піщаному.

Кукурудзяний лябіринт з пташиного лету.

Живопис Михайла Туровського в Українському Музеї

НЬО-ЙОРК. – 27 жовтня Український Музей у Нью-Йорку відкрив ретроспективну виставку „Від темряви до світла: живопис Михайла Туровського“. На відкритті були мистець М. Туровський і куратор – письменник Василь Махно. На виставці представлені понад 60 творів великого формату, створених М. Туровським протягом 40 років життя в США. Виставка діятиме до 22 березня 2020 року. Спеціально до виставки видано ілюстровану брошуру з нарисом В. Махна.

М. Туровський народився в 1933 році в єврейській родині у Києві. Під час Другої світової війни родина Туровських була евакуйована з Києва до Узбекистану. Після війни Туровські повернулися в Україну. М. Туровський здобув академічну освіту в Київському художньому інституті.

Формування Туровського-художника проходило в середовищі шістдесятників – покоління, яке досягло найвищого творчого злету в 1960-ті роки. Це був культурний прорив й виклик тодішній владі, яка обстоювала єдиний метод в мистецтві – соціалістичний реалізм. Шістдесятники зазнали репресій та арештів. М. Туровський емігрував з родиною в 1979 році до США.

В Нью-Йорку М. Туровському довелося переосмислити творчий шлях і досвід.

На виставці є твори М. Туровського про дві трагедії ХХ ст., які торкнулися українців та євреїв: Голодомор-геноцид 1932-1933 років та Голокост 1940-их років.

Більшість картин М. Туровського – це експресія гарячих кольо-

„Молитва“ Михайла Туровського.

рів та густі, сміливі мазки, які особливо помітні в циклі картин про соняшники з українським лейтмотивом дивовижних пейзажів, текстурній урбаністиці Нью-Йорку та еротичній жіночого тіла. Одна з основних тем виставки М. Туровського – тема материнства, яку подано як глибоку символіку земного існування. Адреса музею: 222 East Sixth St., New York, NY 10003.

Український Музей

Американські...

(Закінчення зі стор. 5)

це відсутність гарантії того, що кінцевий результат буде відповідати всім характеристикам. І ми вже маємо досвід і „Кентаврів“, і МБАКів, де ці характеристики не виконані і виробник не підтвердив те, що він обіцяв. І якось воно не виходить так, як має виходити. Ніша цих прибережних плавзасобів у нас буде більш-менш закрита і варто акумулювати ресурси на ракетні катери, про які вже багато років йде мова, і навіть до кінцевого проекту справа поки не дійшла”, – каже Т. Чмут.

Українська фльота невдовзі отримає три десантні катери „Кентавр“ і восьмий катер „Гюрза-М“. Два такі залишаються в Російській Федерації. Отримані „Айленди“ мають розширити присутність України в акваторії Чорного моря, і ВМС вже шукає охочих служити на „Айлендах“ після спецпідготовки за кордоном – до цього процесу хочуть доєднати британські ВМС.

Copyright © 2019 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (<https://www.radiosvoboda.org/a/donbass-reality/30238969.html?ltflags=mailer>).

Вийшов фільм...

(Закінчення зі стор. 11)

рита Довгань висловила сподівання, що фільм побачать не тільки в Україні, а й у світі.

Одночасно з фільмом „Заборонений“ виходить до читача й однойменна книга С. Дзюби і А. Кірса нова. В книзі є багато цікавинок, в тому числі і лиричних історій, які не змогли потрапити до фільму.

АРКА

Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, корали, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

ОСІННІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГ КОННЕКТИКАТ та БОСТОН

відбудуться

в неділю, 17 листопада 2019 року, о годині 12:00 о полудні

в залі Української католицької церкви св. Михаїла
569 George St., New Haven, CT 06511

У нарадах зобов'язані взяти участь з рішенням правом голосу члени управи окружного комітету, конвенційні делегати, та по два делегати від наступних відділів:

12, 59, 67, 253, 254, 277, 387, 414, 206, 238, 241

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

У нарадах візьмуть участь:

Юрій Симчик- Головний Секретар УНСоюзу
Слава Горбатий - Радна УНСоюзу

За управу Округ:

Мирон Колінський, Голова
Христина Д. Мельник, Заступник Голови
Богдан Добошак, Секретар
Слава Горбатий, Касир

Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці

запрошує на доповідь

д-р Ренати Голод

(Пенсильванський університет)

„Курганні могили Чунгул-Курган у степу Чорного моря XIII століття“

У доповіді йтиметься про археологічні знахідки, розкопані у похованні степового ватажка - ймовірно, половецького «князя», в Чунгульському кургані в степовій зоні півдня України. Порівняльне вивчення предметів європейських колекцій, розкопаних матеріалів на Близькому сході та археологічних деталей Чунгул-Кургану дозволили встановити значення цих знахідок у повсякденному житті та в поховальному ритуалі. Могильні знахідки дозволяють запропонувати гіпотезу про ймовірну особистість померлого та його діяльність на початку 13 століття.

**У суботу, 9 листопада 2019 року,
о 5-ій годині по пол.**

в будинку НТШ
63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)
New York, NY 10003

ХРИСТИНА БРОДИН
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
187 Henshaw Ave.
Springfield, NJ 07081
Tel.: 973-376-1347

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OKSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.
32 Peachtree Rd.
Basking Ridge, NJ 07920
Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

DNIPRO LLC.

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ ТА КОНТЕЙНЕРИ В УКРАЇНУ

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ
645 W. 1st Ave.
Tel.: (908) 241-2190
(888) 336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave
Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: (215) 969-4986
(215) 728-6040

Як Зеленському...

(Закінчення зі стор. 3)

запровадивши санкції проти Росії за вторгнення і окупацію України.

• Ми можемо пишатися цією підтримкою і тим, що ми стоїмо разом із Україною у протистоянні агресії.

Як Зеленському пройти „між крапельками“?

Радіо Свобода попросило експертів-міжнародників, з огляду на те, що розповів Віліям Тейлор у Конгресі, висловитися, як має чинити українська влада, щоб Україна не втратила стратегічної підтримки США.

Павло Клімкін, ексміністр закордонних справ України (2014-2019 роки):

– Бути відкритими і прозорими у всіх своїх діях та чітко відокремити політичні питання від юридичних. Важлива також нова комунікаційна стратегія. Мовчати на тлі останніх заяв – працює проти нас.

Володимир Огризко, ексміністр закордонних справ України (2007-2009 роки):

– Я багато років знаю Віліяма Тейлора, і я знаю його як дуже професійного дипломата, як патріота США, і знаю, що він дуже порядна і принципова людина. Мені б дуже не хотілося, щоб після цих слухань Тейлора відкликали. Бо першою реакцією влади у такій ситуації, зокрема і американської, є відкликання дипломата, як форма покарання. Насправді це було б покарання людини, яка чесно і принципово відстоює свою позицію.

На мій погляд, це було б і не в інтересах України. Адже Біл Тейлор і тоді, коли був послом США в Україні, і зараз демонстрував дуже чітке розуміння, що означає для безпеки США українська незалежність, українська держава, Україна як фактор не лише регіонального значення, але й у контексті протистояння США і Росії – як фактор глобальний.

На превеликий жаль, багато американських політиків і дипломатів цього не знають. Він знає. Тож, якщо це відбудеться, то це буде дуже неприємною новиною для України.

Стосовно того, чи ми пройшли „поміж крапельками“, чи не пройшли?

На мою думку, позиція України має полягати у тому, щоб не ставати на бік жодної із сторін. Все, що відбувається зараз у США, є виключно американською внутрішньою історією. І ми як адекватний член міжнародного товариства не повинні втручатися у ці внутрішні американські справи. Це „альфа і омега“ усього того, що називається дипломатією.

Можна аналізувати, робити висновки, але не втручатися.

Чи це можливо? Так, це можливо.

І тільки у такому випадку ми можемо сподіватися, що і республіканці, і демократи, і Сенат, і Конгрес будуть на боці України.

Як тільки ми, не доведи Господи, займемо позицію однієї із сторін – це означатиме, що ми втратимо і підтримку в контексті партійно-політичному, і в обох палатах американського парламенту. А Україні треба мати підтримку і там, і там.

Висновок простий: співпраця – безумовно, так, а втручання – безумовно, ні.

Формати співпраці визначені, вони можуть відбуватися тільки на рівні співпраці правоохоронних органів.

Це справа американського правосуддя – встановлювати, чи містер Х порушував американське законодавство, чи ні. Це не наша справа. Ми не можемо виводити цю проблему на політичний рівень.

Єдиним інструментом взаємодії, у разі звернення американських правоохоронних органів до української правоохоронної системи, може бути спільне розслідування тих чи інших фактів, які їх цікавлять. Тобто, тоді правоохоронні органи США та України будуть між собою комунікувати, взаємодіяти. І не більше.

Роман Безсмертний, колишній представник України в Тристоронній контактній групі у Мінську, експосол України у Білорусі:

– Переводити всю розмову, співпрацю, взаємодію у рамки угоди про правову допомогу, яка діє між Україною в США. Не коментувати, не рефлексувати на інформаційні „вкиди“. Будь-які коментарі має давати лише генеральний прокурор. Гвалт у Вашингтоні набирає обороти. Цей гвалт стане змістом виборчої кампанії, а тому – лише офіційне коментування і лише Генеральною прокуратурою.

Віталій Мартинюк, виконавчий директор Центру глобалістики „Стратегія XXI“:

– Якщо ми говоримо про стратегічну підтримку США, то тут треба говорити не про Трампа, а про США у цілому. Адже, як це засвідчив і Тейлор, Трамп був і залишається бізнесменом.

Я від самих виборів і до цього часу відстежую висловлювання Дональда Трампа. Особливо на початку його каденції дуже сильно проявлялося те, що він – бізнесмен, а потім він почав трохи вчитися політиці. Але ситуація, про яку ми говоримо, вказує, що Трамп таки залишився у душі бізнесменом.

Ясно, що фактор особистості у міжнародній політиці дуже вагомий, і рішення ухвалює президент. Однак у США дуже збалансована

система влади, і українській владі треба вибудовувати політику не із конкретною людиною, а з державою в цілому.

Зрозуміло, що це робити непросто. Ми це бачимо по цій ситуації, коли була конкретна умова від Президента Трампа, і він під неї підв'язав і зустріч, і надання безпечної допомоги Україні.

Однак, якщо іти на такі поступки конкретною політикою, у даному випадку Президенту Трампу, то це може зашкодити у подальшому українсько-американським відносинам в цілому.

Тому керівництву України завжди треба робити все у правовому полі, у міжнародному правовому полі, дипломатичному полі.

Дуже складно щось порадити Президенту Зеленському на майбутнє, але, як видається, дуже важливо демонструвати під час таких розмов чи зустрічей, що це не просто розмова двох людей, а це розмова між лідерами держав, які представляють інтереси своїх народів. І у цьому контексті будь-які приватні домовленості неприпустимі.

Кожен президент представляє свою країну і не може вирішувати приватні питання.

Зеленський не може ніколи погоджуватися на якісь приватні домовленості, бо тут вже недалеко і до політичної корупції, коли за рахунок отриманих повноважень намагаються вирішити приватні питання і де проглядає особистий інтерес. Тому треба діяти у правовому полі і вести розмову лише у площині державних інтересів.

Чи зміг Зеленський „пройти між крапельками“?

Я б сказав так – він „сильно не змок, його злива не змила“. Водночас він не зміг уникнути ситуації, коли трохи „замочився“. Бо у самій його телефонній розмові із Трампом була низка моментів, які зашкодили його авторитету і авторитету України. Я маю на увазі моменти, коли Зеленський піддакував Трампу, що Європа нібито не надає нам достатньої допомоги Україні, що немає належної підтримки з боку Німеччини і Франції. Хоча це не є правдою, Євросоюз надає Україні потужну підтримку і допомогу.

Михайло Пашков, співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова:

– У відносинах зі США потрібно чітко задекларувати і запровадити в політичну практику категоричне невтручання у американські внутрішньополітичні процеси, насамперед передвиборчі. Рішуче уникати того, щоб Україна використовувалася як джерело постачання і легітимізації будь-якого „компромату“ на опонентів у президентських перегонах – як на офіційно-

му, так і неофіційному рівнях.

Разом із цим, для конструктивної комунікації зі США необхідно зробити наступні кроки:

- активізувати роботу двосторонніх міждержавних механізмів;
- ініціювати засідання Комісії стратегічного партнерства Україна-США в оновленому складі, розпочавши роботу новостворених двосторонніх робочих груп (з питань безпеки та протидії російській агресії, економіці та енергетиці, гуманітарних питань);

- запровадити практику регулярних консультацій на рівні зовнішньополітичних відомств для вироблення спільних позицій з питань глобальної та регіональної безпеки, євроатлантичної інтеграції України, спільної протидії російському впливу у світі, координації зусиль в рамках міжнародних інституцій (ООН, ОБСЄ, ПАРЕ тощо);
- розширювати міжпарламентське співробітництво, запропонувати організацію постійно діючого круглого столу Верховна Рада-Конгрес США.

Необхідно активно лобювати на вищому і високому рівнях внесений у 2019 року до Конгресу США законопроект H.R. 3047 „Про здійснення підтримки Україні у захисті її незалежності, суверенітету та територіальної цілісності, а також для інших цілей“, яким передбачається надати Україні статус основного союзника США поза НАТО.

Це розширюватиме можливості співпраці і зміцнюватиме оборонний потенціал України. При цьому треба постійно і всебічно поглиблювати військово-технічне співробітництво з США як в рамках фінансово-кредитної допомоги з оборонного бюджету США, так і в форматі співпраці оборонних відомств країн, залучення американської сторони у модернізацію воєнно-промислового комплексу України.

Ще один напрямок – розвивати систему комунікацій між виробничими, фінансовими, комерційними, інформаційними і громадськими структурами обох країн. Ініціювати проекти поглиблення співпраці в галузі високих технологій, реформи оборонно-промислового комплексу, енергетичної безпеки, інформаційних технологій тощо.

Перевести у практичну площину енергодіялог зі США стосовно залучення американського бізнесу до розробки в Україні нових нафтогазових родовищ, розбудови енергетичної інфраструктури країни, запровадження нових енергозберігаючих технологій.

Copyright © 2019 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (<https://www.radiosvoboda.org/a/30232884.html>).

VARSHAVSKY MONUMENTS
862-812-7086
E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту
Індивідуальний дизайн
Гравірування на граніті
Керамічні фотографії на пам'ятники

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

Oblast Memorials
PO Box 746, Chester, NY 10918
845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПAM'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ

Урочище Сандармох...

(Закінчення зі стор. 1)

Михайла Матвеева, безпосереднього виконавця розстрілів, але й на совісті тодішнього керівництва СРСР і безпосередньо Сталіна, адже саме він був одним із головних ініціаторів знищення України – України думуючої, творчої, сильної. Йому потрібна була слабка безвільна республіка з переламаним хребтом – немічний паралітик, цілком і повністю залежний від волі і примх „хазяїна”, адже саме за таких умов і може існувати тоталітаризм.

Перші репресії почалися ще в 20-их роках, але свого апогею, небаченого і нечуваного розмаху сягнули саме в 30-их роках. Україна підрадянська була майже знищена – ані еліти, ані селянства. Залишилися купка заляканої інтелігенції, котра напружено дослухалася до кожного нічного шурхоту, тримаючи на випадок арешту торбинку з сухарями, та покірне селянство, загнане Голодомором у колгоспи. Звісно, всі розстріляні були згодом реабілітовані, проте їхню відсутність, „вирваність” (спочатку фізичне знищення, а потім багаторічне замовчування, заборону навіть згадки їхніх імен) з історичного контексту життя країни і народу, Україна відчуває й досі – це страшна і непоправна втрата.

Урочище Сандармох, як місце розстрілів – одне із сумних символів Великого терору стало відоме після тривалих пошуків лише влітку 1997 року. Останки знайшли члени міжнародного товариства „Меморіал” – історики Веніамін Іофе та Юрій Дмитрієв, якого у 2016 році, в кращих традиціях советських каральних органів за анонімним доносом було заарештовано і попри всю абсурдність звинувачень. Ю. Дмитрієв і досі під

арештом.

27 жовтня 1997 року, у 60-ті роковини злочину сталіністів, у Сандармоху вперше провели Дні Пам'яті. У них брала участь невелика делегація з України, у складі якої були Євген Сверстюк, Іван Драч, Лариса та Тетяна Крушельницькі. Тоді ж було встановлено дерев'яний український хрест. 2004 року Товариство української культури „Калина” коштом світового українства спорудило гранітний козацький хрест „Убієнним сином України” (автори Микола Малишко та Назар Білик). А меморіальну дошку на Соловках українці встановили у 2012 році під час „Соловецької Прощі”, які тривали щорічно з 1997 року аж до 1914 року – початку триваючої досі російсько-української війни.

У неділю 27 жовтня – у день трагічних роковин початку розстрілів сталінськими убивцями з НКВС української культурної, наукової та політичної еліти, в столиці України біля пам'ятного хреста всім українцям, репресованим комуністичним московським тоталітарним режимом в 30-х -50-х роках ХХ ст. в тюрмі народів – ССРСР (місце біля колишнього Жовтневого палацу, де відбувались страти українців під час Великого терору 1937-1938 років) відбулися поминальні заходи, присвячені 82-им роковинам розстрілу видатних діячів Українського Національного Відродження в лісах Сандармоху, Карелії.

Продовження поминальних заходів відбулося в той же день біля пам'ятника геніальному пам'ятника геніальному Л. Курбасеві. Участь в заходах взяли активісти Міжнародного громадського об'єднання „Соловецьке Братство”, Української патріотичної альтернативи, Українського товариства політв'язнів, ВУТ „Просвіта” та інші.

Моряк повернувся...

(Закінчення зі стор. 11)

у них виріс відповідальним, небайдужим, активним.

На зустрічі О. Мельничук розповів, що він і його товариші відчували підтримку українців, що їм дуже допомагали листи, особливо послання і малюнки від дітей. Він теж писав школярам. Прикро, що доводилося листуватися російською мовою, та інакше листи не доходили б.

На сцені Будинку культури він вклонився батькам за те, що вірили в нього і робили все, щоби повернувся. Відповів на запитання присутніх.

О. Мельничука вітав міський голова Олексій Цибко, який не міг стримати сліз. Він теж подякував батькам і сміянам, наголосивши, що вони виховали героя. Згадав, що сам 2014 року перебував у складі батальйону „Дніпро-1” водієм розвідки.

О. Цибко вручив йому нагрудний знак „Гідність та честь” виконавчого комітету міської ради. Коли російські окупанти захоплювали Крим, а катер „Сміла” разом з іншими кораблями намагався вирватися з ворожого оточення, в місті на знак підтримки моряків вивісили поруч з прапором Сміли прапор Військово-морської фльоти України. Коли в Керченській протоці захопили українських моряків, сміяни знову підняли його на

Міський голова Олексій Цибко вручив морякові прапор Військово-морських сил України. (Фото: Олександр Вівчарик)

знак солідарності з ними. Під час зустрічі О. Мельничукові вручили його на згадку.

Привітали О. Мельничука школярі 5-ої школи, які влаштували патріотичний виступ „Повертайся живим!”. А клясний керівник Юрій Денщиків наголосив, що був приємно вражений вчинком О. Мельничука, коли за його вимогою в суді Криму вперше зазвучала українська мова.

Учні школи ч. 7 теж щиро подякували О. Мельничукові за мужність і принципову позицію щодо спілкування українською мовою. На згадку подарували йому три невідправлені листи і книжку „Українська легко”, запросили на свято козацької слави в цьому навчальному закладі, а він підписав школярам український прапор.

У Києві біля пам'ятника Леся Курбаса. (Фото: Георгій Лук'ячук)

З глибоким смутком повідомляємо про смерть нашої дорогої Доньки, Мамаи, Дружини і Сестри

св. п.

Люби Генсьор-Садницької

27 вересня 2019 року.

Люба Генсьор-Садницька народилася 23 квітня 1951 року в Бостоні. Її виховали батьки Іван та Анна Генсьор у Нью Джерзі, де вона ходила до католицької школи Святого Івана Хрестителя в Ньюарку, потім до середньої школи в Ірвінгтоні, і закінчила свої студії в Ратгерському університеті.

Люба була активною членкою Співки Української Молоді від 1955 року, а коли переїхала до Гошен, Нью Йорк, вона там створила осередок СУМ. Брала активну участь в житті церкви та української громади. Через любов до дітей стала викладачем спеціальної освіти та вчителькою Українознавства.

Люба любила подорожувати. Її поїздки в Україну були для неї дуже змістовними та незабутніми. Вони дозволили їй нав'язати контакт з родиною в Україні та дослідити культуру України.

Люба також любила писати, співати, читати, плавати і ходити на пляж. Вона любила зустрічатися з сім'єю і друзями і забавляти їх своїми цікавими пригодами.

Люба залишила у смутку чоловіка Осипа (Джо), дочку Богданну, майбутнього зятя Адама, батька Івана, сестер Лесю, Олю і Сяню, зовицю Веселку, зовицю Марусю з чоловіком Іваном, швагря Нікі з дружиною Даєн, племінників: Іван з чоловіком Браяном, Александром, Катрусю, Джесі, Івасика, Миколу і Осипа з дружиною Никол і сином Евеном.

Вічна їй пам'ять!

Шановні читачі! Жалібні повідомлення з приводу відходу своїх близьких і друзів просимо висилати на електронну адресу відділу оголошень „Свободи”: advertising@ukrweekly.com

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS
Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

2.02% APY*

**Ваші заощадження зростають
на Money Market рахунках!**

*Обслуговуємо членів кредитівки та українську
громаду з 1951 року!!*

*Пропонуємо кредити, депозити та картки Visa
за найкращими відсотковими ставками!*

**APY-Annual Percentage Yield is calculated on the assumption that dividends remain on deposit.
Interest compounded daily, posted monthly. Minimum to open and maintain MMA is \$2,500.00.
Up to six withdrawals per month allowed. Minimal withdrawal amount—\$500.
Rates are effective 8/21/2019 and are subject to change.*

<p>MAIN OFFICE: 108 Second Ave New York, NY 10003 Tel: (212) 473-7310 Fax: (212) 473-3251</p>	<p>ASTORIA: 32-01 31st Street Astoria, NY 11106 Tel: (718) 626-0506 Fax: (718) 626-0458</p>	<p>LINDENHURST: 226 N 4th Street Lindenhurst, NY 11757 Tel: (631) 867-5990 Fax: (631) 867-5989</p>	<p>UNIONDALE: 226 Uniondale Ave Uniondale, NY 11553 Tel: (516) 565-2393 Fax: (516) 565-2097</p>	<p>KERHONKSON: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446 Tel: (845) 626-2938 Fax: (845) 626-8636</p>
--	--	---	--	---

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfreliancenyc.org

Website: www.selfreliancenyc.org